

ולא להקירת הנוסח היידי, כלוי הנוסח היוני, שמננו נעשה בזמנו התרגום הטלabi.
لتכלית זו מועילות הרבה חקירותיו של M. Соколовъ (М. Соколовъ) מ-1886 שנה, מזאת באותה הספרייה
لسוקולוב נגלה מה היה גולם מעיני נובאקוביץ': ב-1899 שנה עט פוטוב את המלא הוייא סוקולוב לאור³ (Любимовъ) שביבלוירארד את ה-321 No. הכלול נוסח מלא של ספר תנך, והוא קודם בזמנם מאותו
של פוטוב. את הנוסח המלא הוייא סוקולוב לאור³ (Любимовъ) ב-1899 שנה עם חילופי גירסאות
לפי נוסח פוטוב (וז) וכפי אוביירוב (ע). ואף תרגום רומי עשה באותו זמן (זהו
חו"ן מלאו נודמן לו לסוקולוב אחר כך עוד כי אחד של הנוסח השלם (זהו
מסנוּן ג'). חשיבותו מרובה לבירור הנוסח⁴.
במבחן הרחב על ספר חנוך הטלabi עלה לו לסוקולוב לקבוע שהספר הטלabi
היה חזר בעס ב' נוסחות: בנוסח שלם ובנוסח מקוצר (שנענש מן הנוסח הטלabi השלים).
ויש להעיר שאף סוקולוב, כאותם החוקרם הטלאבים שקדמווהו, עסק בעיקר בחיקת
ערכים ומוקומם של נוסחות ה' חנוך בתולדות הספרות הטלאבית-הروسית. מצד זה פרה
הרבה לתאר באריכות את כל כתבי היד מבחינות תכנים וסוגונותם, הרחיב הדיבור על
השפעתו של הספר על הספרות הטלאבית-הروسית ועל טיבו של חנוך הטלabi ביחס לשאר
שרידיו ההיסטוריים הביאנטינתיים, המזרחית והמערבית, וכיוצא אליו העינים.
אף הוא, כפוטוב, לא זכה להשלמים ולפרנס את מחקרו בחייו, וספריו נערך ע"י
M. Сперанский (Сперанский) כעין המשך לחלק העבודה שפרסם בחייו, ואף שער כליל נתן לעבדות:
M. И. Соколовъ, Славянская книга Еноха Праведного, тексты, латинский переводъ
и иаслѣдованиe. Постмортный трудъ автора приготовилъ къ изданію M. Сперанский.
Москва, Синодальная типография, 1910 (IV×182×167, עמודים).

על לשונו העיקרית של חנוך הסלאבי.

מצד הלשון וההרצתה נראת השספר נכתוב מתחלה עברית. הראה הראשית היא שהספר ניתן להתרגם עברית כמעט חיבה בתיבתה. אף על פי שאיןו אלא תרגום מתוק ויאלו היה הספר כתוב מעיקרו יוונית הרי היה המתרגם העברי מוכחה לנוהג בו תרגומים. פרט לכך לא רק במשמעות תכונם של הכתובים. אלא אף בנסיבות בודדות היה מוצא בתריגומן הצורך. שכך טיבה של הלשון היוונית המקורית מהיבר, שהיא נהוגת לקוסhim בהשתמש בהרכבת כמה מלין למליה אחת לשם הבעת מושג. ואך דרך האיזרוף ובנין המשפטים ביוניות אינם פשוטים כל כך כמו צירופן של המילים ובנין המשפט בעברית. כמו כן מיעדים על העברית שמות החדשים העבריים: סיוון וטבת ואירר (ייד ז') ונינס (ייד ט'). ולשונות עבריים מיוחדות. כגון אם טוב בעיניכך חנוך ועשינו לחם לפניך (ייד ב'), האדם מביא מן הבמה הטהורה... מן העופות הטהורים (טיז י'). עמוד לפני

המזכיר הכספי שהייתה לפניו התרגומת היוונית בנו

ג' יי'	קוֹא המתרגם היפנים	במקום הַזְדִּפִּים
ח' יי'	" אודריאל	" אודריאל
כ' יי'	" משכבר הרוח (אולן)	" משכן הרוח
מ' יי'	" אונטה	" אונטה וסיג' מאה
ו' יי'	ארוננה.	

—.(1-112) במאסף ד. ת. ו. Riesner הנו"ל בשנת 1899 (ספר ד', עמ' 112)

48—53 בחלק ב' של ספרנו (*שיזא אחר מותו*), עמ'

(במאוסף ד. ל. ו. ו. ת. י. ב. חטנין, שנות ה'גניל, סוף ד', (ואף בספר בפני עצמו).-

שְׁפָרֶת חַבּוֹרָה

הַבְּנָא

א. לתולדות גילוי ספר חנוך הפלאי.

ידעו שהספרים החיצוניים עברו מביננטיה לארכזות הסלאבים – בולגריה, סריביה ורוסיה – בתחילת המאה ה-9 הספרות הסלאבית, היינו בזמן שבעו הספרדים – יידי הכרת הספרות הביננטית. ביחס לכך היו בכך הרוסים, שמנם התנצרו והילך היו מקללים מביננטיה את הספרים החיצוניים בתרגום סלאבי: אולם הספרדים היו מביאים אליהם הכרמים היוניים. ואף הם, הרוסים עצם, היו הולכים לפעםים קדובות לארץ יוון ושם היו מתעסקים שנים רבות בהעתיקת ספרדים ואף בתרגומם. הכרוניקן הרומי מסופר, למשל, על המלך יארוסלב א' (1054–1019) שהיה מאסף ספרדים (כונותו לספרים סלאביים). והספרים שלא היה להם תרגום היה מצהה לתרגם לו מיוונית לסלאבית. ואכן יגוייה מיוון לרוסיה הרשימה של הספרים הנגדים (ရանականացիւն—отречеными).

והספרים שלא היה להם תורגם מילון לروسית הרשמי של הספרים הנדרחים (ရှေ့သမဂ္ဂအတွက်ချောင်းပါမဲ့၊
ואעפ' שהגיעה מילון לروسית הרשמי של הספרים הנדרחים (ရှေ့သမဂ္ဂအတွက်ချောင်းပါမဲ့၊
שנתהברה על סמך פסקי דין שונאים של הכנסייה הנוצרית, ובתוכן אותו הספרים הנדרחים
מננו אף כמה מן הספרים החיצוניים. מכל מקום לא הפריעה אותה רשימה לטורים
החיצוניים שהיו רוחניים בעולמים של הסלאבים.
בין הספרים הנדרחים היה אף ספר חנוך. אבל איטورو של הספר לא עיכב הרבה
بعد הפצתו, והעתוקות וקיצוריים וקטועים הימנו היו חזוריים בתוך העם הרוסי במדה מרובה.
בפרק היה חביב אל קוריאן.

הספר היה חביב על קוראינו. בעם הראשונה הופיע בדפוס כתע של חנוך הסלבי בשנת 1862 עי' פ. פופובъ (A. H. Поповъ) א. קטעים חדשים מספר חנוך. אח"כ, בשנת 1880, פרסם בשנת 1869 פרסם רויין של חנוך (Книга о тайнах Еноховых) מותן כי פופובъ (A. И. Хлудовъ) נוסח של הספר רויין של חנוך (Книга о тайнах Еноховых) מותן כי שנכתב בשנת 1679 בפולטבה (מקבוצת הספרים של פופובъ גדר לכחוב ספר קירה על ספר זה ולא הספיק ממש שקדמו המותן (1881). ספר קירה על הדפס טויאן נובאקוביץ' הסירבי (במאסף XVI Starine, מאסף VII) נוסח הספר בשנת 1884 שבספריה העממית בבילוגראד, מבלי שידע כלל על הוצאתו חנוך מותן כי No. 151. שבספריה העממית בבילוגראד, הוא קישור מנוסח טלאבי של פופוב. הנוסח שהוציא נובאקוביץ' הוא קישור מנוסח טלאבי של. אבל הוא לא הריגש בכך, ואך נעלם הימנו שבחותה ספריה שבבילוגראד יש עוד כי מס' חנוך והוא מהרינו ושלח באמם

מתוךן ושלם באמה. (W. R. Morfill)
 בשנת 1896 הוציא R. H. Charles האנגלי (על פי תרגום שחכין בשביבו) ב-
 ב' הנוסחאות של פופוב ונוואקוביץ', זה לעומת זה, עם מבוא והערות.² אבל השוואת
 ב' הנוסחאות הללו אין לה ערך אלא לתוכדות הספר חנוך בثانית הספרות הסלאבית גופה;

Чтения въ Императорскомъ Обществѣ Исторіи и Древностей Россійскихъ при Мос- (1)
ковскомъ Университетѣ
Библиографические материалы IV

Charles The Book of the Secrets of Enoch, Oxford 1896. (2)
The Apocrypha and Pseudepigrapha, Oxford 1913 (II, 425—469)
הזכרון זא כת ספר בערבית ברוסיה אחר שנות 1896. ואע"ם שוכנולוב של' זא קת' דיעות מכתב
בכללי לידע על החזון והחקירויות שהופיעו בروسיה אחר שנות 1896. (3)
(כך מס' טוקולוב בח'ב' עמ' 154 מס' טוקולוב והן טמה טרגדיא בנווה המקדש בח'ב' חוץ
מתלולוי קצין נסוכות — הן מטה שההדיינו טוקולוב והן טמה טרגדיא בנווה המקדש בח'ב' חוץ
מכיוון בגילן שבפרו. גם Bonwetsch הגורמי והז' — מהקברני —
Das slavische Henochbuch (Abhandlungen d. Göttinger Gesellsch. d. Wiss., philol.-hist. Klasse, Neue Folge I, 3), Berlin 1896.

ספר חנוך ב

ספר רזילךש לטענו לאיש חם ואמן גדרול אשר לךחו יי' ניאקביו למץן וראה משכנות מרים ומלבות החקמה כונראה וכונקה ותגשגב ואידטמיטה אשר לאל שדי וכטמבר נאכלא מאד ותבקדר והמאיר ומרקבה-העינים של מארטוי יי' וכטא יי' הפלתי נט ומעלות וחופעות צבאות לארכשיך וקמן רב של יסודות במקראות אירטמבראטר ומראות שוגים ושינית צבאות הכרובים לארכשת ואור קלידקה ראה בעי'ו:

א אמר פוך קצת כתיא כאשר מלוא לי מאה ותקמיש ושביט שגה הולדי את בני מותישלח ואפרירין חיותם קאמיטים שגה נימלאו כל שנות תי' שלש מאות ותקמיש ושביט שגה: בחוץ בראש קראשון ביום מועד לחוץ בראש קראשון ביום קראשון אמי פוך לךדי חייתי בבייתי ואניהם של-משכבי נאיישן: וכאשר ישנגי וינצל שאב גדרול צל-לבבי נאקה בעני שגה ולא בטלתי לךין מהדעתך הנה או מהידקה-הלי: ונראו אליו שני אנשי גדרולים מאד אשר לא ראייתי קומם מימי של-הארץ: ובניהם קיו מתקיריים כטמיש עיניהם בזערות קלפידים אש מפיקם יוצאת בגדיהם נצחות שנות לمراה רגילים קארגון כנפיקם מזקב מוקירות וידיהם משלג וכותה: ו-ינו עימdro של ראש מטהי ניקראודלי בשי'ו: ואני הקייזמי משניטי נארה בקהלע איד-האנשים קבם בעמך על זרי ואמבר ואשפchner לפניהם ואפקדר ומראה פני שגה מפקדר: ויאמרו אליו קאנשים פוך פוך אל תירא אל-היריעום שלחנו אלקיך ובאים אתה עליה

ספר רזילךש לchnoch. בנוסח ע': מן הספרים הנסתורים על העלתה חנוך הזריק, ובנוסח II: ספר רזי חנוך בן ירד. נראה שפתחה זו על ת้น הספר נכתב בידי אחד הקוראים. — ואמן. ובנוסח ע': книжника: (סופר). בנוסח II נוסח: — וסופר. — יסודות. — במחברת איד-מבראטר. *книжника*. — *искусства*. — *нескожемааго сложенія*.

חלק א': העלאתו של חנוך למים והחזרתו לארץ
והעלאתו שניית (א'-יב').

א ב ב يوم מועד לחודש הראשון. כונתו: ראש חדש — יום מועד — היה ביום הראשון בשבוע. — שני אנשיים. הם שני המלאכים שמואל ורעואל, הנקובים בשמותיהם

ואף על פי שהספר הוא כלו עברית, מכל מקום מצינו לו לתרגם היווני שהרשאה לפצמו לעשות לו כאן שם מטעמים שיגעמו להכו של הלועזי. כן, למשל, הרחיב את האגדה העברית שהכיה צבר את עפרו של אדם מרבע רוחות העולם (ייא סג) והכניס למוכחה את הדירוש שהיה מפורסם בעולם היליניטי שהשם אדם = Αδαμ = οντρיאון של בינויו ארבע רוחות העולם: οντριοντασαμ, δύσισα, απάσι, δύνατον (= מorth, מערב, צפון, דרום). ממש על הדרך שהוא קדמוני גוּהגן אף בלשונות אחרות לדריש על פי היוונית (עש בפירוש).

כמו כן הוא נהוג למסור שמות עבריים בשם יונים שהיו ידועים לקוראים, ואין לעמוד עכשו על טיבם בפברית, כגון ארכס (ייא טי'), פוגיכס וכליידרה (וי' ו'). כיוזא בכך הן הסידיניות שכונטו המתרגמים היוונים של ס' החון א' (יב' ב') וחון ברוך הסורי (יב' ח'). ואנו כבר קשח לנו להזכיר מה היה כתוב במקור העברי והוא גותן (א' א') את מנין שנוטיו של חנוך עד הולדת מתושלח מאה וששים וחמש שנים, ולא שים וחמש כתוב במקור העברי (ברא' ה' כ"א), ודרכו זה הוא דרך שהיינו נהוגן שאר המתרגמים, שהיה כל אחד יודע את הנוסח של הביבליה שלו, כמו שעשה אף יוספוס (השווה קדר' א' ג' ג').

ג. על טיבו של הספר ותוכנו.

הספר רצה ליחס דרביה אגדה על השתלשות הכהונה הגדולה מימי קדם, שהיא נמשכת והולכתמן דורו של נח ועד מלכי-צדק, כלו עד ימנו של אברהם, ומכאן ואילך אין יותר עוד לבדיקה וטיטור, שהרי הכל ידוע מן התורה. לתחילה זו מארך הדיבור, בקשר עם תולדותיהם של הכהנים הגדולים והנגולאים מימי קדם. אף על השיבותם של הכהנים.

לפי תוכנו מתחלק הספר בדרך כלל לשני ראשיים:
א) א-יב': על עלייתו של חנוך למים ולהיכתו בו הרקיעים וחזרתו אחר כך אל הארץ (א'-יב') ודבריו אל בניו ועלייתו שניית למים (יב'-יב').

ב) ב-יב': הרצתה על השתלשות הכהונה הגדולה מחנוך אל מתושלח וניר שוכני הארץ. אלא שכט סופר וסופר היה מרצה אותו הענינים לפי חפצו והליך נפשו.
ב) כ-כד': הרצתה על השתלשות הכהונה הגדולה מחנוך אל מתושלח וניר ומיליכ-צדק ונת.

ד. המקום שבו נכתב הספר במקורו ותרגומו היווני.

נראה שהספר נכתב בארץ ישראל ובירושלים דוקא, במקומות ובזמן שבו הייתה בית המקדש קיים: דבר זה נשמע מתפקיד פרשת מעשה הכהנות והחשבות. ותרגומו היווני של הספר במצרים ונכתב: כך נראה מן התהערת הארכיאולוגית לשמות החודשים העבריים, שהוא מוסף בצדם את שמותיהם המצריים (כיד' ו' וט'). והואיל ידוע שהנוצרים לא היו מקבלים עוד שם ספר יהודי לאחר סופה של המאה הא' או תקופה של המאה הב' למיניהם, על כרחן תרגומו היווני של הספר קודם לאותו זמן נעשה.

ה. על התרגומים העבריים.

תרגומים זה ניתנים לפי הנוסח הבילוגראי שהויל סוקולוב עם חילופי נוסחים:
לפי כי' ג' (שנדפס חלק ב' בספריו, עמודים 53-48).
החלוקת לפרקם ופסקוקים היא של סוקולוב.

(ג) השווא למלל, חיינות הביבליה ב' כיד' כיו'.

אווי מה-הנּוֹרָא ה-פְּקֻדּוֹת הַזָּה: נִזְמְרוּ אֶלְיָהָן הַאֲנָשִׁים בְּנוֹךְ הַפְּקֻדּוֹת כֵּה
הוֹכֵן כָּרְשָׁעִים לְפָנֵי הַאֱלֹהִים הַעֲוֹשִׁים רְעוֹת עַל-יָאָרָעָ כְּשֶׁפִים
קְסֻמִים נְחוֹשִׁי-שְׁדִים כַּמְתַבְּלִילִים בְּמַעֲשֵׂיכֶם הַרְעִים כְּגָבִים נְפִשּׁוֹת
אֲדָם בְּפֶתַר וּמְדָקָאִים שָׁגִים וּנוֹזְלִים אַתִּיר-כּוֹשֶׁפָם וְהָם מְעַשְׁרִים
מְרֻכּוֹשׁ אֲתָרִים בְּחַמְסָם אֲוֹתָם וְאַשְׁר בְּלָתָם לְהַשְׁבִּיעַ נְמִיתָו קְרָעָב
וְאַשְׁר בְּלָתָם לְהַלְבִּישׁ יוֹצִיאוּ שְׁרָפִים וְהָם לֹא גָּדוֹעַ אַתִּיר-בָּרָאִים
וּמְשַׁתְּמוֹת לְאַלְהִים אֵין קָהָם רֹות אַלְהִי קָבֵל וְהָם פְּסִילִים וּמְשַׁתְּמוֹנִים
לְמַשְׁיְזִידִים הַנְּתַעֲבִים לְקָלָא-אֶלְהָה הַוֹּכֵן ה-פְּקֻדּוֹת הַזָּה נְפִלָּתָ עָלוּם:
וַיַּחֲנוּנִי כָּאָנָשִׁים הָהָם וַיַּלְגְּנוּ עַל-קְרָקוֹעַ קְרָבִישׁ וּנְרָאַיִן שֶׁ
כָּל-ה-מְבָלְקִים וְה-מְעַבְרִים וְכָל קְרָעִי אֹור דְּשֶׁמֶשׁ וּמְגִרְתָּה: נִזְמְרָא אֶת-
מְתַבְּלִיקִים וְאַחֲשָׁב אַתִּיר-אָוָרִים נִזְרָא וְהַגָּה לְשֶׁמֶשׁ אֹור פִּי שְׁבָחָה
מְאַשְׁר לִבְרָמָה: נִזְרָא אַתִּיר-סְבוּכִים וְה-מְרֻכָּבָה אֲשֶׁר קָה וְלֹךְ קָלָא-אָחָר
קָרוֹת הַוּלְכִים כְּם בְּמַהְיוֹת נְפָלָה מָאָד וְאֵין לָהֶם מְנוֹתָה יוֹםָם
וְלֹילָה בְּלָתָם וּבְשָׁוּקָם: וְאַרְקָעָה כּוֹקְבִים בְּרוֹלִים וְלֹכֶל בְּוֹקֶב
מְחַתְּיו אֶלְף פּוֹכֶב הַוּלְכִים לְמִינָן הַשֶּׁמֶשׁ וְאַרְקָעָה לְשֶׁמֶאָלוּ וְלֹכֶל
פּוֹכֶב סְחַתְּיו אֶלְף וּכְלָם מְסֻקְרָם שְׁמֹונָת אֶלְפִים וְהָם הַוּלְכִים עַמְּרִי
הַשֶּׁמֶשׁ פְּמִירִי: וּמְולִיכִים אָזְתוֹ בַּיּוֹם חַמְשָׁה קְשָׁרָ רְבּוֹא מְלָאָכִים
וּבְלֹילָה אֶלְף מְלָאָךְ וּלְכָל-מְלָאָךְ שָׁשׁ כְּנָפִים וְהָם הַוּלְכִים לְפָנִי
כְּמַרְכָּבָה וְאַשְׁנָתָנוֹתִים לוֹ מִאָה מְלָאָךְ: וּרוֹחוֹת פּוֹרְחִים בְּרָמוֹת שְׁנִי
עֲופּוֹת הַאָמֵר בְּשִׁין תַּול וּמְשִׁין בְּזִין נְחַשְׁנָת בְּנִיקִים פְּנִי אַרְנִיה

שבחותכו כשהם יוצאים מן האש לוחץ אותם ברוד וכשיוציאים מן הברד דולק אותם האש.
- גולדמיינר בבל-

הראקי'ן הרביעי, לפ' חגיגת י'ב' הוא זבול שבו ירושלים ובית המקדש מזבח בניו ומיכאל השר הגדול עומד ומרקיב עלייו קרבן. — זה מרכבה. השוה פרקי'ן אליעזר הגדול ו': החמה רוכב במרכבה וועליה מעוטר כחתון. — ואש... בנוסח זו: מארים וממחמים את השם מאה מלאכים. — כחוץ. החול נזכר עוד בחזון ברוך יהווני פרק ז' והוא עוף אגדי שלא יכול מעץ הדעת ולפיכך נשאר בן אל-מוות (ע' ביר' ט' ח'). נראת שנקרא בשם זה על שם מרוץ תקופת הזמנים (השוה בערבית טא'). הרבה של על החול (Phoenix, Φοίνιξ) בספרות היוונית והרומית. הירודוטוס (73, II) הקדים ל'עוף הקדוש' פרק מיוחד, שהוא מתייחס בזה הלשון: «אני לא ראיתי רך בצד. ואבמתה, לפי עברני בני היליאופוליס, הוא בא למזרים לאנשים בחחותם. פעם בחמש מאות שנה. עוף זה

לא יתאר טובו ונריים ניחוחו ונפה הוא מקל-גנברא מסקיביו מראשו
זקב ואדם ובכין הארץ הוא ומכתה אט-קלטן ובו מקל-קענים
השתולם ומקל-תפלות ושרש לו בנן בקאה הארץ; וכן-אדן הוא
בין כפלוף ואייר-תפלות: ושני מעינות יוצאים הארץ שטופ דבש
וחלב ומהשנו שמן גנו ונברדים הם לא-רעה ראים סובבים
ושקטים הם והולכים ונבקטים לתוך גדרון בין כפלוף ואייר-תפלות
ומשם יצאו ונברדו לא-רעה מיל וחולבים הם על-ארץ ומקלים
בסבוכם כאשר יסודות הרום: ואין שם אע משניד-פרי וכלי-ע
עלשה פרי טוב וכל-תפקידים מבליך: ושלש מאות מלכים מAIRIM
מأد וכם שומרים לן ובכלל בליד-תפנות ובשירה יפה עבדים
הם לון קל-תמים: ואמר מה-טוב תפקום תהה: ויאמר אל-
האנשים בהם תנוך תפקום תהה הובן לא-דיקים אשר נשוא כל-
הפשעים בתיקיהם מנד-מברושים לנפשותם פרי ומין בשקר את-עיניהם
הסבו ונישטו משפט אדק מלחמת נתנו לרעבים וערבים כפו גדר
ונזקלים הקיימו ולעשוקים ייתומים שרו ותמיימים הילכו לפניו גי
ולו לבך עקרו להם הובן תפקום תהה נחלת עולם: ויוליכו
האנשים בהם לסת אפן ושם קראוין קוקום נורא מאי קל-גנע
ונינוי בפקום נהוא חישך נורא ונקן בלתי מair ואיז-שם אור
וא-תשקה בערת תפיד ונהר-אש משך בקל-מפלקים הנהוא פה
אש ושם קרה צרב ומקרר: ובתי-כלא קשים מאד ומלכים דרכיהם
בלוי רתמים ונשאים הם גשך קשה ומצעים הם בא-קוריות: ואמיר אווי

ספר היכלות (בס' ירושלים רפואי, ט' ב'): ביום שטרדו הקביה לאדם הראשון מגן עדן היהת שכינה שורה על כרוב חחת עץ החיים. – ומכסה את כל-הגן... השוה פרק גן עדן (במחוזר ויטרי עט' 736): ועץ החיים באמצע גנווּ מכסה על כל גן עדן, והוא שומנה מאות מעטים. וזאת דומה לדמותו של זה ולא טעםו של זה כתעמו של זה ולא ריח זה דומה לריחו של זה. – בין החלוף ואין-החלוף. בין עולם שלםמה לבין עולם של מעלה. – ארבעה נגרות אלן עברו אל הקוראן כוננות: בין צי-יז, אלא שם נתחלף נהר השמן בנهر מס ביל ריח רע (גער-אַן). והשוה פרק גן עדן (במחוזר ויטרי, טט): וכל חופה וחופה מושכין ממנה ארבעה נגרות. אחד של חלב ואחד של יין ואחד של אפרסמן ואחד של דבש. – על טיבם של הגדיים והרשעים ע' נאומו של חנוך לקמן ייג' לה ואילך. – על גיהנום ע' לקמן ייג' כייד-לייא בנאומו של חנוך. על הבנת המקומות בגין עדן ובגיניהם קודם הלידה ייג' עז'. – פה אש ושם קרחה. השוה סדר רבבה דבראשטי עז': ושאל ח齊ה אש וח齊ה ברד ורשעים

יבשו עמדרכםתו וצבר בילדאור שבע שנות כליליה: ובשעה
הশמיות בליליה יביאו הפלאקים ארבע מאות מלך את-העטרה
ושטרחו: ושריו היסודות בזקרים חול ונח-כחשת והשיק כל-
עוף בכנפיו ושםו לקראות נומן דאור ושרו בגולותיהם: וכא
נומן הדאור וממן אור לבריאות: נראוני את-ח'בון מבליך השם
והשדים אשר בהם בא ניא: והשדים האלה גודלים הם אשר
בראים אלהים לשעות השגה כי על-פני הפשך בריאה ברולה הוא:
ועוד חשבון של [השמש] קראוני האנשים הם וכלי-המתקנים
ומפעדים ושמי נגচה בגדרוים שניים אשר למורה אשר בהם
בא ניא [השמש] לעתים רגילות: בשער קראשון בא נמים שלשים
ואחר למקומות הפשך כמושפט בשער חמץ נמים שלשים וثمان
כמושפט בשלישי נמים שלשים כמושפט קרביעי נמים שלשים
כמושפט ב חמישי נמים שלשים ואחר שלא כמושפט בששי נמים
שלשים ואחר כמושפט בשביעי נמים שלשים כמושפט בשמני נמים
שלשים ואחר שלא כמושפט בתשיעי נמים שלשים ואחר כמושפט
בשנים העשר נמים שתרים ושנים כמושפט: וכן בשער מערב
לפי הסבוב ולפי המסדר אשר בשער קארוח כן יLER והשלים
את-השנה: לשנת-פשש נמים שלש מאות ותשעה שנים וثمانה ורביע
היום לאחר ולשנת הבורים שלש מאות ותשעה שנים וארקעה והוא עוצה
שימים-עד הרש אם לחשבון שעורים ותשעה שנים וחמשה ורביע
שנה אמר שר יום לירם כתוקפה הנroleה זאת פכיל שנים
חמש מאות שלשים ושתיים: קרבנית בשלש שנים וברכיבות

שלוקו מן החמה את אורה לשעות הלילה. – שבע שעות הלילה. הוא נומןليلיה
מן קבוע אחד מבלי להשגיה על השתוות אורך הלילה לפי מהלך הזמנים. – הבriosות.
– מן הלשון ועוד חדש שבודן נראה שעידיין בשמש הוא עסוק ושבמקום הירח
בבלטלאבי ציל השם (כמו שנטקן כאן בכתוב). ובאמת החשבון מחייב לחמה ולא לבנה
כך הוא אומר בפירוש בפכ"א. – בשר רראשון. ז' מוסיף: למקומות מערב המשם.
חמיישי... שלא כמשפט. ניא כמשפט. – בעシリיר... כמשפט. ניא שלא כמשפט.
שנים העשר ימים עשרים ושנים. ניא עשרים ושמנה. – התקופה הגדולה
זאת תכילת שנים חמיש מאות שלשים ותשתיים. – ברור לשונן זה אין לנו
משן כאן, ובעיקורו הוא הערה בגליון לחשבון של התקופה המיטונית (=תקופה של
שנתות חמה= 186- 6,939 ימים= רליה מלודות לבנה= ייט שנות לבנה ושבועה וחודשים.
לטיסטונו של Meton התוכן מאותנה, בערך 432 לפנינו ספה"ז). והמנין תקליב הוא מן

ברגלים ובהגב והרראש קשל לוותן מראיהם אווזון קלאש הצעדים
וגדרם תשע מאות מדרות כנפיהם כנפי מלאכים ולבילאחד מהם
שיטים עשרה בוגדים והם מליכים מרכבת השמש ונושאים טל
תום: וכאשר יצוחה להם אלהים כן נסבו יוקדים וועלם כם בשמים
ובארץ באור קנייהם ורצים הם בלירתקה: ווישאוינו האנדים בהם
למנוחה הרקיע ההוא ונראוי את-השערים אשר מהם יצא השמש
לעתים מזמנות ולפי תקופת הנורם קל-השנה ולפי מקפר תשעות
ביום ובלילה: וארא ששה שערים גודלים פתוחים ולכל-שער
ששים ואחר אספדרין ורבץ האספדרין האחד ואמר קראוי נאכין
את-הדרלים הרכב והם יצא השמש והליך למערב והשנה והלך
בל-החרשים: ובשער הרראש נצא שניים וארכעים יומם ובשנה
חמשה ושלשים יומם ובשלישי חמשה ושלשים יומם וברביעי חמישה
ושלשים יומם וב חמישי חמישה ושלשים יומם ובשישי שניים וארכעים
יום ועוד ישוב לאחוריו מן השער השישי לפי תקופת כווניות
ובא דרך השער חמימי של חמישה ושלשים יומם דרך חמישי חמישה
ושלשים יומם וכן יכלו זמי קל-השנה לפי מנוח ארבע תשעים:
ועוד כתלוינו האנדים בהם למערב הרקיע ונראוי ששה שערים
גדולים פתוחים לפי תקופת שעריו המנוח לעמם אשר בהם
ישקע השמש ולפי מקפר הימים שלש מאות ושלים וחמשה ונרבע
כן ישבקע בשערי המערב: ובאות נצא משערי המערב ולחות
ארבע מאות מלאך את-עטרתו ונשאה אל-אלחים ואת-השמש

ונפלו את-השכזה על-ארמת הר קרמן ניראו את-בנות הארץ כי יפות העה ויקחו להם [שים] ניטמא את-הארץ במעשיהם: ובנות הארץ לשות רעה רקה קלנים ב Royals הוה פועלות אול לשות פבל וגולדרים עגבים ואימים גודלים וההשתחה רקה: ועל-כן שפקם אלהים בדין קדול וכם בוכם על-אחיםיהם וכם ונשנו ביום-זן קדרול: ואמר אל-קדורים ראיתי את-אחיםם ואת-מעשיהם ואת-עניהם ואת-תפלומיהם קדרולות: ואחתכל להם וכן גור כליהם ולדיותם פתח הארץ לעלום עד-קדתי שלמים ונארע: ואמר אליהם ולמה תצפו לאחיםם ואינכם עובדים לפני זו בלא מערבי את-שבודתם ושבדקם לפני זו לב-תקציסו לנו אלהים עד כסוף: וישמעו לתוכחתנו ונעדמו ארבע שורות ברקיע הנהו ונהי בשמדי עס-האנשימים בהם ויתקעו ארבעה שופרות ניד בקהל אדול ונישרו הערים בקהל יתקרו ונעל קולם לפני זו ניעשו רתמים (אתקה):

ויקחו האנשים הם מפה ויצלו אל-ברקיע הashi נארא שם שבשה גודלי מלאכים מוחרים מאוד ונקדים מאוד ונקדים מהוחרים יותר מקרני השמש המוארות אין שני לא בקניהם ולא ברמותם ולא במשפט בגדיהם: וכם עמדים בסדר ולודים את-מלך הבוקים ותקופת השמש ושני קדום ותקבתם קעולם ונערתו כם רוזאים ומרקדים כם מאות ותקחות ושור געומות וכל-שבח נגיד: כם כם ראיי כמלכים אשר קל-המלךים וכל-החיים בובשיהם הם בשמיים וארע: וכמלכים אשר על-העתים

פרק ד). וודאי הוא רומו לחבורה של שמי וועוא וועאל סקללו עם בניית האדם (ע' המקורות בפ'). תיאודור לביר (247). ועל האגדה בניין שת היה משפט בהר חרמן ושנקרה ההר בשם זה על שם החרט שהטיל על נפשם בעין התחרות לבנות קין ע' חנוך א' ו' ו' גרגיבוי 73. Neue Beiträge 1893, p. 73. – התוספת ויראו את בנות... היא לפני נסחאות ד'. – ואימים. – אוני ראייה. ברקיע השני (ד' ח'). – ואתכל בעדם. אעיפ שירב בפניהם ואמר להם בענותנותו שאין תפלו חסבה לפני המקום (ע' ד' ז'). – התוספת שבסוף פסק יג היא לפני זה. –

הרקיע השם. לפי חגיגה יב' הוא מכוון שבו כיתות של מלאכי הרמת שאמרות שירה בלילה ומחות בים מפני כבודן של ישראלי. ולפי צוואת לוי (ג' ז) נמצאים ברקיע החמייש, המלאכים המביאים מושבות למלאכי נסائم של ה' – עיריהם. עיר הוא לשון שמירה בטורת, וכן השם grigore שבשלabi (סיגו-ג'רג'ו-ע'ו). וכן שומרים (ע' ד' ח). ובנאומו של ה' לקמן יא ליט-מ' וע'ג-ע'ו). וכן תרגמו עקלס וסומ' את השם עיר (דניאל ד' י' ייד וכ'). העירין (הרצאה מפורשת עליהם יש בחנוך א' ו-טיז יט' ופ'יו) הם מנהגי המרד והם עם שרם – שטניאל – נמצאים כאן, ברקיע החמייש, אבל אחיהם המוסתים למרד נתונים ברקיע השני (ע' פרק ד'). למשחה זה המספר כאן רומו בעל צוותת דן (ה'): קראתי בס' חנוך הצדיק שרכם ד' הוא שטן. – בכח זועפים. solezna drayha (זועפים מאד). – [ומה ט]. כך בנוסח II: ומהם ירדו שלשה. נראה שכונתו לאותם שנתנו בשלשלות ברקיע השני (ע'

滿לאת כמפתח ולבן הווא מחוץ לרקיע בחלק שנים ולמקסר נומים לא ופחו ועל-כן ישנו גם את-זמני נגנים בשני נרחבים משרות למלאו ושנים אמרים להփור: ובאשר לכך שאר מערב יחו ורך אל-תמරח בארו: כן יתכל יומם ולילה בתיקותיהם כשלים כתוך קל-תפקיד מבר מרותיהם: ורותות פורחים שש קנים לכל-מלך: שבעה חשבונות יש למקדור גבור וסבירו בתשע-אשנה שנה: ובתווך ברקיע ראיתי בינו-טיל מנגינים עובדים לבן בתקופות ובתקופה ניקחני האנשים הם נשלוני בכנים אל-ברקיע נחמייש וארא שם בעיחיל רבים הגנאים בשם ערים: ומראיהם קמראה אדים ונקלם רב מנגנים גודלים ונקדים וצופים ושתיקת פאריד בשפטותיהם: ולא הינה עצורה ברקיע נחמייש: ואמר אל-האנשים אשר קיו עמי מדושם כה וצופים ונקדים צובים ושתופותיהם שותקות אין עצורה ברקיע הינה: ואמרו אל-האנשים אלה הם העירים אשר סרו מאת ג' מאמים רבו וטנאל נשיים: ואשר קלטו אחריהם אסורים בקהלים ברקיע שני וביבותם משלחה גודלה: [ומהט] אשר ירדו על-הארץ מפה אין מקום קרמן

הכלה של תקופת החמה בית שנים בתקופת הלבנה בכיה שנים (532-19X). והוא התיופה הגדולה הנקרה תקופת היוגניסוס או תקופת-הפסה הגדולה, לכל עיקורה הצעה וויקטורוס מאקויטניה (בריך ש' 457) לשם סיור החילופים שנונג לקביעת ראש חדש וחגים שהליכים בימים קבועים בשבוע ובחודש כבשות התקופה הקדומה. – נהנו ורותות ד' מוסיף: ובריות ומלאים. מחוק צוות לוי (ג' ג') משמע (אעיפ' שם נמצאים ברקיע השלייש, ולא ברביעי, כמו כאן) שהם מזונים ליום הדין ליפורע מרוחות השקר ומן בליר. –

הרקיע החמייש נקרא בחגינה יב' ב' בשם מעון, שבו כיתות של מלאכי הרמת שאמרות שירה בלילה ומחות בים מפני כבודן של ישראלי. ולפי צוואת לוי (ג' ז) נמצאים ברקיע החמייש, המלאכים המביאים מושבות למלאכי נסائم של ה' – עיריהם. עיר הוא לשון שמירה בטורת, וכן השם grigore שבשלabi (סיגו-ג'רג'ו-ע'ו). וכן שומרים (ע' ד' ח). ובנאומו של ה' לקמן יא ליט-מ' וע'ג-ע'ו). וכן תרגמו עקלס וסומ' את השם עיר (דניאל ד' י' ייד וכ'). העירין (הרצאה מפורשת עליהם יש בחנוך א' ו-טיז יט' ופ'יו) הם מנהגי המרד והם עם שרם – שטניאל – נמצאים כאן, ברקיע החמייש, אבל אחיהם המוסתים למרד נתונים ברקיע השני (ע' פרק ד'). למשחה זה המספר כאן רומו בעל צוותת דן (ה'): קראתי בס' חנוך הצדיק שרכם ד' הוא שטן. – בכח זועפים. solezna drayha (זועפים מאד). – [ומה ט]. כך בנוסח II: ומהם ירדו שלשה. נראה שכונתו לאותם שנתנו בשלשלות ברקיע השני (ע'

כל-אללה ניאמרו אליו הדאנים חנוך שריפה אוניו לולוך נילכו משפדי הדאנים ולא יספיקו לראותם: ואחר לבני בקאה השלמים ואירא ואפל של-פני נאמר בלבוי אוידי מה-היה לי: ושלח יי את-חדר מכבוריו את-גבריאל שר-המלחכים ניאמר אלוי חיק חנוך אל-תירא קום והלכת אתי וטמרה לפני יי לעוזם: ואשיבו נאמר ארנו נפשי באהה מקרבי מיראה ופחד קרא אלוי את-הדאנים אשר בגיאוני אל-המקומות כהה כי בכם שמתה בטחוני ואתם אלק אל-פני יי: ויאגנו גבריאל בהנשא עליה ברוים וויקני ווימידיע לפני יי: וארא את-יו בפני ופנוי בזוקים ונכבדים נכלאים וגנאים וזוקים ומבדילים: מי אני אשר אספער את-תמכנת יי שאינה משות ופנוי הנפלוים מאר ואינם מלהרים ובמקנהלה המלודה מאר ובצלת קלות ברבה: ואת-רכפא יי כדורל מאר ואשר נצחוה לא בידים: ומעמד המקנות מפקיב לו הכרובים ואבא בשורפים ושירףם אשר איזיד לה דומיה: ורמות תפארתו שאינה משות ולאינה מלהירה צי-ונדל כבورو מי יספער: ואפל של-פני ואשפטנה לני: וכן אמר אלוי בפיו חיק חנוך אל-תירא קום וטמרה לפני יי: וכן יקימני מיכאל שר צבאות יי ויריבני לפני יי: וכן אמר אל-עקריו להעםדים בגיןון ילא חנוך לערוד לפני לעוזם: ווישפטנו נגברים לני ניאמרו ילא בךך: ויאמר יי אל-מיכאל גשה והפשתת את-חנוך את-בנדי הארץ ומשחת אותו בטהוב והלכטו את-בנדי בבורוי נא-נכ נישט מיכאל כאשר דבר אליו יי וימשחני וילבשני: וمراהה השלמן הנהו מאיר מאור גדור ומשיחתו כטול הטוב וריחו כמר ובקני הושט הוא פהו: ואבט אל-נפשי ואהוי קאמד נקבורי ולא היה כל-שוני גבר:

ולפיטוק ט': וארא את הרקע השמייני הנקרא בלשון העברית מולות (Moysaloa) משנה העתים יובש ורוטב שנים עשר כוכבים (קמְרִיאָן=זודיאקין) אשר על הרקע השמייני.
וארא את הרקע התשייעי אשר אנו קוראים לו בעברית כוכבים (коухавим) אשר שם בתה השמים לשנים עשר כוכבים. ברקע העשורי ערבות (לפי חגינה ייב' ב') הוא שם הרקע השמייני". חוספת זו מתוכה היא מוכיחה שאינה מוגף הספר. שריין אין לפיט הספר יותר מאשר רקייעים. ומן הלשון אנו קוראים גראה יהודית כתבה. —
מייכאל שר צבאות ה', השווה דניאל ייב' א' מיכאל השר הגדול (וון חולין מ') — חוספתה חולין ב' ייח מיכאל שר צבאות גדול). — בגדי הכהן שהלביש מיכאל להונך א' אש היו משפט שנעשה מלאר השרת (ע' ייד' ד') ומלאכי השרת של אש הם.

ונתננים ונמלאכים אשר של-הנברות ובם ותמלאכיהם אשר על-
פרי הארץ ועל-כל-דשא נגנוּן קלאכ' לקל-ח' : וכמלאכיהם
אל-כל-גנשות אדים המכובדים כל-משיחן ותיון לפני יי' ובתם
שבעה חולים ושבעה ברובים ושבעה בעלי שש גנפים ובקל
אתדר כם שרים ואין לפאר אתדרים : וsoftmax יי' לבודם רגליוּ :
וישאוני האנשימים הרים ממש נישלוני לךיעש השביעי נארא
שם אוור ביר מאור וכל-צבע אש של-שרי המלאכים ובחות לא-
נוף ושלטנות שרים ומושלים ברובים ושופטים כסאות ומלאדיינים
չשרה ברורים מעדן אורך-אופין : נארא ואפחר פaddr גודל :
וינחוינו האנשימים וויליבוני אל-תוקם ויאמרו אל' טוק טוך אל'
תירא : ונראוני פרחוך את-יי סוייש בעלה-קסאו הרם קאוד וכל'-
אבא כבשים קרבים ועומדים בחשר משלות עלה-קרם ומשתנים
ליין ושוב מתרחיקים למוקמותיהם בשמחה ושנון באור איזטוף
אומרים שירה בקהלות דקים ורקים ובזערם הם עבדים לו אינט
גסונים בללה ואינט סרים ביום ועומדים הם לפני יי' וועושים
רצונו קרובים ושופטים משביב לבטא עומרו בעלי שש גנפים
מכבים כסאו שרים בקהל גמור לפני יי' נדורש קדווש קדווש יי'
אל-מי צבאות מלא השמים וארץ בבורן : וכאל-ראיתי את

מול ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל, ומדרש מהל' קיד' ג' אתה מוזא כל דבר
בר מלך ממונה עליו, וזהו שמות קע"א ב', ולית לך עשבא זעירא בכל עולם דלא
לטאת עלייה כוכבא ומזולא ברקיעא, ועוד. – השוה לפטוק ו' חוגגה ייב' ב'
הרכע השביעי, שם אופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת וכסה המכוד מלך
ל חי רם ונsha שכון עלייהם. –

ונחמקלבים מאיי נצשו: ואני קראשוה אודיש את-בל אשר קראתי
מלארה ונראה מל-אינראה: כי גם למלacci לא-הזרעתי רוי ולא
ספרי לכם על-תקומם והם לא ביבינו אט-בריאת אינספור של
אשר הזרעתי לך היום: כי עוד לפני חיות קל-נראה אני לכדי
עובר קייתי בתוך לא-קראים בשמש ממוקח למغرب וממערב
למזרחה אכל נס-השמש ישלו מנוחה ואני מנוחה לא מקראי כי
כל קייתי בורא: נאמר להעמיד את-ינסוד ולברא את-הבריאה
בגראה: ואני קשלוינט כי נצא אפר גראה מל-אינראים וניא
אוריאל כביר קאר: נארהו ורעה אור גROL לו בכרבו: נאמר
אליו במיליטה אוריאל ויהי גראה כנולד מפרק: נימלט וניא אור
כביר ואני בתוך האור: וירחף נאורים מתוך האור עולם
גדול המראה את קל-הבריאה אשר אמרתי לברא: וארא כי-טוב
נאעמיד לי כסא נאשב צלוי: ולאור אמרתי עלה למעליה והתיצבת
מפעל לכטא וקיית יסוד לצלויים: ואין כל מפעל לא/or: ונשח
עד נאביט מעל כסאי נאקרו שנית בטחנותים נאמר וניא מל-
קראים מזק גראה וניא ארכם קשה וכבר ושחר מאר: נאמר
הפטח ארכם וכנולד מפרק וכו' גראה: נימלט וניא טילס-חישך
כביר מאר הנטשא את-קל-בריות מהיות: וארא כי-טוב נאמר
אליו רד לפטה והתיצבת וקיית יסוד לפתחותים: ואין-בל מפתחת
לחשך ונרד ותיצבת והי יסוד לפתחותים: נאינו כי יקח פון-אוור

בראשית מלאה היה ונראה מלא-נראה. לא די לו להביע שהקב"ה ברא י"ש מאין (השווה ביד א' ט' פילוסופוס אחד שאל את רבן גמליאל אמר לו ציר גדול היה אלליכם... אמר לה... כולם כתיב בהם בריהה...). אלא הוא מוסיף עוד ששה נראה מלמד-נראות. אולי מחרק שהיה מפרש את הלשון תהו (=אָתֹסֶת=אָתֹסְתָּא) – לא נראה, בע' (בגדילת), ונראה שהוא מטעית המתרגט היווני שריש החמשן, ובשלאי כי לא-אָדָל=Aדוילן. ונראה שהוא מטעית המתרגט היווני שריש בגדילת נחלהפה לו. – ואעפ"ד לי כ"א. כסא הכהן קדם לברירת העולם (ע' ביר א' ד'), וכן מסורת החכמה במשיל' ח' כיז לפי ה'': בתקינו שמים שם אני בשומו כסאו על-פני הרוחות. – אַרְכָּס. Apxacs. ונראה שנגור מן קָזָב (=ראשית, תחליה). ונראה שהוא מלך החשך והוא ניגוד לאורייל שבפסוק ח'. לפי בר-בહיל הסורי ארכס הוא דרישא דריישנא דאסאר (=ראש האיר), ולפי Audo (סימחתה דליישנא סורייא) – Cardahi^ת (Al-lobab, ביריות 1887) – תגמא דמן תגמא דמלא-אַלְכָא (=גדוד מגודרי המלאכים). כן לפי Payne Smith (29 p.) הוא שם לנגדו השביעי של מלאכים. Cardahi מביא הלשון: ופְּנֵדָרְכָּם וְשִׁלְטָנָה דְּנוֹאָה חַשְׁכָּנָה (עמ' ליב במקתבו – 2-8III-34).

וַיָּקֹרֶא וְאֵת קָדְחָר מִשְׁרֵי מְלָכָיו וְשָׁמוֹ אֲוֹרִיאֵל אֲשֶׁר קָנָה
מִהִיר בְּחַקְמָה מִשְׁאָר שָׂרוֹ הַמְּלָכִים וּלְמִבְּכָר כָּל-מִשְׁעֵי נֵי: וַיֹּאמֶר
אֲלֹא-וְיִרְאֵל קְבִיאָה אֶת-הַסּוֹפְּרִים מִאֲגָרֹתִי וְלַקְחָתָ קָנָה נִמְהָר
לְקַתְּבָן וַיִּתְּמַתֵּן לְפָנָךְ וְהַדְּקָתְּלָוּ אֶת-הַסּוֹפְּרִים: וַיֹּמֶר אֲוֹרִיאֵל נִגְּבָא
אֲלֵי אֶת-הַסּוֹפְּרִים הַנוּפְּרִים מֶרֶב וַיְתַּהְלִילֵי קָנָה מִמְּהָר לְקַתְּבָן מִידָּוֹ:
וַיֹּהֵי מִדְבָּר אֲלֵי אֶת כָּל-מִשְׁעֵי כְּשָׁמָים וְהָאָרֶץ וְכָל-הַקְּסָדוֹת מִשְׁבָּרוֹת
וּמִהְלָכוֹם וּרְעֵם כִּמְלֻולֹת וְחַשְׁמָשׁ וּמְבָרָה וּמִבְּלָקְם וּשְׁגַנְיוּקָם
וּשְׁעָתִים וּשְׁגִים וּנְמִים וּשְׁעוֹת וּשְׁלִיתָה דְּעָנָגִים וּוַיְצִיא-תְּבָרוֹת מִן-
כִּמְלָאכָם וּשְׁירַת בְּנִי-יִשְׂרָאֵל תְּמִגְנִים וּכְלִדְבָּר אֲדָם וּכְלִל-שׂוֹדֶשֶׁרָה
וְתִי בְּנֵי-אָדָם וּמִמְּצֹות וְהַתְּזִקְחֹת וּשְׁירִים גַּעַמְיַה-קָול וְכָל-אֲשֶׁר
מִשְׁפְּטוֹ לְלִמְרָד: וַיֹּהֵי אֲוֹרִיאֵל מִסּוֹפְּרִילִי וּמִים שְׁלָשִׁים וּלְיִלּוֹת שְׁלָשִׁים
וּפְיוֹ אִינוֹ פּוֹסֵק מִדְבָּר וְאַנוֹ לֹא תְּדַלְתֵּי לְקַתְּבָן כָּל-קָאֹתוֹת לְכָל-
בְּרִיאָה: וּכְלֹוֹטִי אֶת-שְׁלָשִׁים לַיּוֹם וּשְׁלָשִׁים הַלְּיָלָה וַיֹּאמֶר אֲלֵי
אֲוֹרִיאֵל: אַלְהָה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר סְפָרָתִי לְךָ וְאַשְׁר קָתְבָתִ וְעַתָּה שֶׁבָּ
וְקָתְבָת אֶת-כָּל-גִּשְׁמוֹת בְּנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר לֹא נָלַדו וּמִקּוּמוּתֵיכָן
אֲשֶׁר הוּקָנוּ לִפְנֵי בְּרִיאַת הָעוֹלָם: כִּי כָּל-גִּשְׁמוֹת הַוְּנוּי לִפְנֵי
קָרִיאַת הַעוֹלָם: וְאַשְׁבֵּן שְׁלָשִׁים יוֹם וּשְׁלָשִׁים לְיָלָה וְאַשְׁטִיק כָּל-
כִּמְשֻׁפְט וְאַקְתֵּב שְׁלָשׁ מִאוֹת וְשָׁשָׁה וְשָׁשִׁים סְפָרִי:
וַיֹּקְרָא יְהֹוָה וַיֹּאמֶר אֲלֵי שָׁבְּנָךְ לְשָׁמָאֵל עַם-גָּבְרִיאֵל:
וְאַשְׁתַּבְּתָה לְיְהֹוָה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ: בְּלֹא-שְׁרֵר תְּרָא הַדְּבָר וְכָל-הַמְּצָמְרוֹת

ולפיקך כשהיה צריכין להורידו לארכן היו מוכרים לדור את אשׁו כדי שיהא נחפה לבשר ודם (ע' ייב ב').

אוריאל. *Brævoiila* (בנוטש ע': *веревеили* : פ' *П.*) — מה מהר לכתב. כך נסח פ'. — זהגדת לו את הספרים. כוננו: חמסור לו מה שכתב בספרים (וכן עשה. ע' פסוק ז') — *הנדפים*. במקורה *קיטים* (*киты*). וברור שטעות גרפית יש כאן. — כל-הנשות הוכנו לפני בראית העולם. מתורתו של אפלטון היא דעה זו ומוצאה היא אף במחשבת היהודית: כל הנשות היו מן אדם הראשון ושיהיו עד סוף כל העולם قولן נבראו בששת ימי בראשית (תנ"חמא. פקודי ג') והן נינגות באוצר (ספר דברים. סוף סימן שמץ) שהוא בركיע השביעי (חגיגה ייב ב'). והשזה חכמת שלמה ח' יט-כ': נער יפה מראה התיי ונפש טובה נפללה בגורייל — יותר נכון, מלאה נשמות והקרבות מהן ביותר אל הארץ והמנחות על ידי הגוף נכנסות לחוץ בני תמותה. לפי יוספוס (*מלחמות ב' ח' יא*) היו מחזיקים בתורה וזה האיסיים. — שב... לשMAILI. השוה פרקי דרייא ד': מחנה שנייה של גריאל על שמאלו.

ומגדה חashed נאמר ויהי עבה ומסקב אור נארקע אתו ויהי מים:
ככ נארקע מפעל לחשך מפתת לאור וכן רקעתי אתדרטמים והוא תלים:
כב נאצוק באור חוגמים ואקריא שבחה חוגים בפרק נאצור בגביש
כג רطب נגבש והוא זוכית זקירה מסקיב למים ולאר כייסודות:
כד ואראה קבל-אדר את-זרכו לשבעת הבוכבים לבל-אדר ברקיעו
כה וכן נילבי: וארא כירטוב נאבדיל בין קאור ובין בחשך לאמר
כח בתוך-המימים מזה ומזה ואמר לאור הנה יום ולחשך צוית כי יהי
כו-לו לה: ויהי ערב ועוד הנה בקר והוא יום אחר: כן קבשטי חוני
כט-שימים נאמר כי יקו הרים הפתחות נסחים אשר מתחת השמים אל-
כח מקונה אדר וויבשו גלים והיה כן: וכן גלים בראתי אקים קשות
כח-לונגולות: ומונראקים נברשת נבשה ואקרה לינשה ארץ: ולא-אשר
לא בתוך הארץ גראתי עמק והוא תלים: את-תנים אספתי לךם
אל-אדר ואקשררו בוחול ואמר לך הנה שמתי לך גבול עולם ולא
לב תשר במיוק: וכן קבשטי אתדר-קרקע נאיפדרה למקלה מנדיקים:
לה היום מהוא ראשית כפריאה גראתיו לי ויהי ערב ועוד בקר
לה-הנו יום שני: ולבל-זבא שמים אגרתי תכונת-ראש: ותבט עיני
על-און תזקה קשה מאר ומברק עיני קיבל בברק תכונת-הרים
והאש דיא ברים והמים הם באש ולא אלה יכבו לאות ולא
לו את תיבש לאלה: ולכון בברק הוא מד ומאר מזבר כשבש
לו ומים רכים קשים מאון קשה: ומונראון צבאי אש גודלה
לה ומונראש גראתי משמרות אבא לא-בבש שזרת רבוא מלאלכים
לה ונשכם אש ובנדים להקה לוחת: ואנו כי נערם כל אל-אדר על-
לה משמרת: ואחר מפשמר שדר-טמלאלכים סר אט-המשמר אשר פרחתי
וינם מזמה לא-יבכל נהיאן להבמיד את-בפסאו מפעל לא-ארץ להיות
ט בחוץ בבל: ואשליכחו מ-תנבה עט-טמלאלקי ויהי פורס קאניר על-
מא-מכ-פנוי תלים תפיד: וכבה גראתי את-בל-קרקעים: ויהי יום של-לשי:
מי וביום השלישי צויתי כי הארץ מצטט עצים גודלים ופורים
מד ובהרים קל-מן עשב מתוק וכל-ערע אשר יברע: נאטע גן וא-גנרו

לי-לי, בלחול. בסלאבי, בול (איגו). והוא טעות המתרגם היווני.—המלכים נבראו ביום שני (והשוה ביר,
ג'ח': ר' יוחנן אמר בשני נבראו الملכים... ר' חנינא אמר בחמישי נבראו המלכים) מש' (ע' פסיקתא דריכ' ג' א' הרקיע של מים והמלך של אס' והם דרים זה את זה ואין מזיקים זה את זה).—בפליט רמן למרד השטן (ע' לעיל פרקי ב' וו'). — ממ על לשחקים.oblak oblac

טה-טו נאצמוד מלאכי אש מנוגים: וזכה ששיתי חדש קעולם: ויהי ערב
מו ויהי בקר יום רכיש: וביום קרביש צויתי להיות במאות כגורולים
מה בחוני הנטמים: בתרוג קראשון קעלין העמרטין את-הכובב שבטי
בשני למטה העמרטין נהה בשלישי מארדים קרביש כשמש בתמיישי
ט ארך בשדי פוכב בשבייש כנרג: וכובקבים התקנים פארתי אדר
ג האoir נסחthon: נאצמוד את-השמש לך-אדר יום ואת-תנירם (את-
נא הcobקים לה-אדר קליליה: וmeshesh ויהי הولد בל-עניל-המלוות:
כג-נו ושנים שדר עגולין מלוות לubb את-תנירם: ואשים שמוטיהם וראמים
נד לפי עגול-המלוות ומולדים ומפטט שעתםם לפוי בסבם: ויהי ערב
נה ויהי בקר יום חמיש: וביום הקמיש צויתי עלה-בנעם ויאצא דינם
ווענות שוגים לוב ובל-רמש קרומש על-הארץ והולכי על-ארבע
על-הארץ ומעוופים ברום זker וזכה למיעם וכבל-גש נצח
ט-נו לבל-חי: ויהי ערב ויהי בקר יום חמיש: וביום כבשי צויתו על-
חיקתי לך-אדר משקה יסודות בשרו מאדרה דמו מפל ושלש
שיינו מתרם נים עצמותו מאכנים מתחבתו מהירות המלאכים
נה והנינים גידיו ושורו מצלב הארץ גבשו מגשימתי ומרות: ושבע
תכונות מתירלו השם לחשד קראות לא-עינט קריית לנשך המושש
לגידים בטעם לךם הפסבנות לא-עימות נעם למתשכה: ואחשב
קי יאמר דבר תקמה כי מישות לא-ענראה ונראה גראתי אדר
קדושים משליכן מות ומים וכאלם יודע דкар ואין קל-בריראה קמדו
ה קפוץ בnder ובלטן דROL: נאצמוד אתו מל-אדר שני הארץ ישר וגדרול
פ-ס-נו ובקד: נאשיהםו מל-ארץ אשר לו האלוקה בתקמתה: ולא
הנה דומה לו הארץ מקל בריותי: נאשים את-שם מארקעה רוחות
ואין ספק שכונתו לשחים דוקא. שם זה סובל ב' ממשימות: עבים ורקייט. — צוית
על חכמתה. האדם נברא על ידי החכמה האלוהית. וכן הוא אומר لكمן בפסק פ'יה:
יעוצי הוא חכמתה. השווה דברי החכמה במשל ח' ל' ואהיה אצלו אמון. ודרשו ר' של
(ביר' א' ד'): אמון=אוףן — התורה אומרת אני היהתי כל אומנותו של הקביה. והשות
ת:חומר פקורי (סוף ג'): כרצה הקביה לעשות האדם אמר לתורה געשה אדם. —
מ: שימתה ומרוח. תכונת הקביה מודה מה דכתיב מושתתת ומרוח. —
ט-ס' תכונות. ectstev. — ואשים את שמו... הוא דרש גוטריקון מן השם א-ד-ם בכתוב
ובלשון של יוון: Adap (=דרום) αυτοσ (צפן) αυτοσ (מערב) ουτός (מורחה) ογλής (מזרחה).
ו' יותנן (סוטה ה' א') דרש גוטריקון מן השם א-ד-ם בערבית=אמיר. דם. מרה. ודרש
זה היה רוח בין הנזירים היוונים (ע' 97-98, 1872).aporfyev, Apokryph skazanija, Kazan

סיד מפורסם ממערב מצפון מקרים: לא רקשה כוכבים מזרים
סה נאקרה את שמו ארים: נאתקלו את רצונו נארארו שפי דרכיהם
אור נחשך נאמר אליו זו טקה לך וזה רעה למין ארע בישילו
טו אבקה אליו אם שואה למען יופيق מקרען אוכב אותו: נאי תכונתו
ראיתי והוא אמרתיכו לא בדע ואידיבשת היא ראת החטא ולבן
טו לו בתהא נאמר אמרת הפתא אין דבר מלבד הפטות: נאכמיד לו
סח אהל נאכיה עלי פרדחה ווישן: נאכח ממען צלע בשנותו ואברא
ספ-עלן אשיה: למן נבא לו כבאות על נבי קאהה: נאכח את-האות
האפרוחה משמו נאכרא את-שםה אם קיא תעה ארים ונאם הארכאה
עו והתים: נאעש בו עברון מקדם למן וקינס את-המלךים ווישר:
עב נאעש לו כשים קתנותים למן וראה את-המלךים אומרים שנית
עג גצה וואר בלוי חשך קנה קמיך בון: נגן הפלן כי עולם אמר
ברצוני לברא אשר ינה נפח לארים אל-ארץ ומפלך עליו:
עד והפלן הוא הנדר במקומות כתחותים כי בקרו מנקודות נעה
שפן ושםו קנה שטן אל ובזה נבדל ממלךלים ואת-הគונתו לא
שעה כי אם מפשבעתו קמפשבעת גאדיקום וחוואיים נגן את-הינו
וואת-הטהואו אשר חטה לאנים: ושל-בן עם עלה-דים ובזה בא אל-
עה גן ונישא את-היה וכארים לא גען: ובער איזעטם קלטמים:
עו ואת-אשלר ברקתי לאנים אוטם לא קלטתי ואת-אשלר לא ברקתי
ללא נס-אوتם לא קלטתי ולא קלטתי את-האדים ולא את-הארכה
עו ולא את-אשר כבריות כי אמד-את-ברע כארם קרע ולגן בריאה
ואין ספק שודר זה הוא על סמך האגדה שהובכר עפרו של אדם מרבע רוחות העולם.

השויה תנומה (פקודי ג'): המחל מקבץ את גוף של אדם הראשון מרבע רוחות העולם (וע' תהי לבראשית ב' ז', סנהדרין ליח ב'). ובאריכות גירנובים 55 Neue Beiträge ויגנזרברג 7, 72 (Legends etc.). ודורשים של לשונות יווניות שכוחם אצל ריזל, כגון פרי עז הדר (יקרא כיג מ') תרגם פקילס שהוא דר על המים-וואו (ע' סכח ליה א') והשויה Field, Origenes Explororum etc. הן עם לבודד ישן (במד' כיג ט') - איר פנחס הכהן בר חמא חן=בל' יון אחד (וע' עוד כמה דוגמאות בערוך הسلم ערך קע). למס מרעה חסד (איוב ר' ייד) ועוד. - ארבעה כוכבים. מלאכים מאירים להורות לו את דרכו. - ואתן לו את רצונו. יש לו בחירה במשעריו. השווה תנומה (פקודי ג'): וכן גוור [הקביה] על כל קורתו (של האדם). אבל אם צדיק אם רשות לא. אלא הדבר ההוא גוננו בידו של אדם בלבד. - אדם [ו]ם האדמה והחמים. נראה שכונתו לרשות עניין שמויותם של אדם וחוה: אדם עניינו אדמה וחוה - חיים. - שיירת נצח. במקור שירת נצחון, ואין לו טעם. ונראית סברתו של גינזברג VI, 159).

עה טקה (היא) הפהי אפהי השבורה: ואמר שבר אפה ואלה-השבר
עת תשוכ כי ממען לקחתיך ולא אאברה כי אמת-אשלחה אל-אשר
לקחתיך משם ואו אוכל לקחת אותה בבואי שנית: נאברה את-
פ' קל-בריזמי נבראות ואינ-בראות: נאברה את-הומות השביעי וכי
פא שחת הווא אשר בו שבתו מל-אלקטה: ובוים השמיini קבוצי
את-הומות מהוא להוות השמיini הימים נגברה קראzon לא-עדבורתי
ולמען ינפק (השSPAN) לרמות שבעת האלפים והשמיini בראשית
סב שמנת האלפים וכיוום הראשות לשבע וחיה חורף תמיד הימים
השמיini בשבוע: ועתה חנוך את אשר אמרתליך ואת אשר נביבות
ואת אשר ראית בשמיים ואת אשר ראית קארץ ואת אשר קמבק
בע-בקרים את-כל אלה לבוא בקבוקי בינווי נאברה למן-יסוד
סנ העליון ועד הפתחון ועד-הפטוף: אין יוציא ואין יורש לבוריות:
ספ-האגי הוא לא-לzech ולא-געשיית ברים: אין שנוי למקשבותיו יוציא הוא
סו חקוקי ומאמרי הוא מצחה: וענין רואות הפל ואס-אביט על-הפל
ספ-וזמרו ורצדו מפהיד ואס-אפר קני נאבריו קלים: שים לבך חנוך
עג ונברעת את-המברך אליך ולקחת את-הקרים אשר קמבק אפה:
סח וגני הנני נומן לך את-شمואל ואת-רעאל אשר הקולך אליו:
עט ונברעת אל-האנץ והגרת לגביה את-אשר דברתי אליך ואת-אשר
עג ראית למונרכיע הפתחון ועד-הפטוף: כל-האזורות אני עשייתו וכל-
עג גלותות אין מתקומם גנדי או מקרה את פי כי כל נשמעים
צא לא-קמפלטי ביהודה ועוזרים לא-קמפלטי ביהודה: ונתך להם אתי-
קפאים הקתומים בנדך ואראו והכירו אותו כבורא הפל והבינו

שעיקרו שירת נצח (ויכן لكمן ייג ליג). והשוה תפלה שי' ולנצח נחים קדושת
עה-עג נקיים. - ואור ביל חישך. כונתו אור תמיד. - בבואי שנית. ע' ט' א'. - בטוטן
ס' פסק עיט השערת גלון: ויהי אדם בן חמיש שנות וחצי. - התוספת שבמרובעים בפסק פ'
ס' היא לפ' נסחותות חזר. - לפסק פ'יא השוה סנהדרין צי' ב' איר קטינה שית אלפי שנ הוו
ס' עלמא חד חרוב (ריש': שאלף שנה יהיה חרוב חוץ מששת אלף אלו, דהינו אלף שביעי)...
ס' אבוי אמר תרי חרוב (ריש': תרי אלף הוא חרב אלף שביעי ואלף שמיני)... תניא
ס' כוותיה דרב קטינה, כשם שהשביעית משפטה שנה אחת לי שנים כך העולם משפט
ס' אלף שנים לוי אלפיים שנה... ואומר [תחל' ז' ד'] כי אלף שנים בענין כוים אטמול
ס' כי ישבה. - השוה ביר מיד כיב אף אמרו של הקביה מעשה. והוא על דרך הכתוב
(תחל' ליג ט') כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמד. - שמואל... רעוואל. Samoala
פ' parouyla נראית השערתו של גינזברג (שם, 160) שני שמות אלו הורכו

כִּי אִינְעָזֵד מַלְכָּיו; וּמְסֻרוֹ אֶת-הַקָּרְבָּנִים תְּקִתּוּבִים בְּגַדְךָ גְּנִים לְקָנִים
וְדוֹר לְדוֹר וּמִשְׁפְּחָה לְמִשְׁפְּחָה; וְאַתְּנִילָךְ חָנוֹק אֶת-מִכָּאֵל שֶׁ
צָבָאֹמִי לְהַשְׁגִּית עַל-קְתָבָבְךָ יְדָךְ וְעַל קְתָבָיְךָ אַכְזָבָךְ אֲדָם וְשַׁתָּ
נְאָנוֹשׁ וְקִינָן וּמַבְלָלָל וְנִרְדָּא בְּאַבִּיךְ וְלֹא אַזְבָּדָם שְׂרִידָךְ אַפְרָון;
כִּי אַזְמָתִי לְאַרְיוֹן וּפְרִירֹק מַלְאָכִי אֲשֶׁר קַשְׁתִּים בְּגַדְךָ לְשָׁמְרִים
עַל-קָם וְאֶת-קָשְׁטִים פְּקָרְתִּי לְשִׁמְרָה צָלִיקָם פְּרִירָאָבָדוּ בְּמַבּוֹל הַקָּא
אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה בְּזִימָרָה: כִּי גְּדָעָתִי אֶת-דְּרָשָׁת בְּגַיְהָאָדָם שְׁאַיִם
מִשְׁכָּבִים קָלָל אֲשֶׁר שְׁמַטִּי צָלִיקָם נִסְמְרוֹ אֶת-צָלִי וְיִקְחָוּ לָקָם עַל
אָמָר וַיְנַרְשַׁע נַעַט הַכָּל וּמִשְׁתָּחוֹ לְאַלְתִּי הַכָּל נִשְׁעָנוּ אֶת-אַחֲרוֹתִי
וְתַחַת כְּלַחְאָרֶץ בְּגַעַל וּבְרַשְׂעָה וּבְגַנְאָופָה וּבְכַבּוֹדָת אַלְלִילִים: וְלֹכִן
מַבְיאָ אַנְכִּי אֶת-הַמְּבּוֹל עַל-קְחָאָרֶץ וְקָאָרֶץ גַּסְיָה אָמָשָׁת בְּפַעַז
בְּגַדְולָה: וְהַשְּׁאָרָתִי מִמְּשִׁפְחָה אֲשֶׁר צָדִיק אָתוֹ וְקָלְבָּיוֹתָו אֲשֶׁר יַעֲשָׂה
רְצָוִי: וְקָם מִקְרָעּוֹ דָּוָר אַמְּרָרָן מָאָר וּמִקָּם רְבִים יְהִי בְּלָתִי
שְׁבָעִים מָאָר: וּבְאַפְרִית הַדָּוָר כְּהָוָא אַרְאָה לְקָם אֶת-הַקָּרְבָּנִים
תְּקִתּוּבִים בְּגַדְךָ וּבְיִדְךָ אַבְזָמִיךְ וּשְׁוֹמְרִי הָאָרֶץ נְרוֹאָם לְאַגְּנִישִׁי אַמְוִינִים
עוֹשֵׂי רְגָצָנִי אֲשֶׁר לֹא יִקְרָאוּ בְּשָׂמֵי לְשָׂאוֹ וּבָם גַּיְדוֹ לְדָוָר הָהָוָא
וּבָם אַמְּרִי אֲשֶׁר יִקְרָאוּ בָּרָם יִקְרָבוּ בְּסֻוף מִבְּתָחֳלָה: וּעֲפָה אֲנִי נָוְתַּן
לְךָ תְּנַךְ מַזְדָּר שְׁלָשִׁים יְוָם אַמְּבָה וּעֲשִׂיף בְּבִיתְךָ וְהַגְּרָת לְכָלְלָ
קְנִיחָה וְלְקָלְבָּנִי בְּיוֹתָךְ מַלְפִּינִי וּשְׁמַטִּוָּא אַלְאָשָׁר תָּאִמְרָ אַלְיָהָם וּקְרָאוּ
וּמַבְנִינוּ כִּי אֵין עֹז מַלְכָּיו וְקָלָם יִשְׁמְרוּ אַתְּ-מַצְוִים וְתַסְלִלוּ וּלְקָרָא
וּלְהַבְּיָנָן בְּפָקָרִים בְּגַדְךָ: וּמַקְעָן שְׁלָשִׁים יְוָם אַשְׁלָחָ אַתְּ
מַלְאָכִי וּנְשָׁאָק פָּעֵל הָאָרֶץ וּמַאת גַּדְךָ אַלְיָ: וְיִקְרָא גַּעַל-אַדְמָרָן
וְיִקְרָא גַּעַל-אַדְמָרָן מַאֲגָנִי הַמְּלָאָכִים נֹרָא וְאָים וּנְעַמְּדוּהוּ עַל-
בְּדִי: וּמַרְאָה הַמְּלָאָךְ הָהָוָא לְבָנָן כְּשַׁלְגָן וַיְגַדְיוּ מַרְאִיכָּן קְבָרָה וְלֹאָן

מִן שְׁמִיאָ וְאֶרְעָא (בָּאַרְמִיחָה) וְהַשְּׁמָ אָלָ. וְהַשְּׁמָ שְׁנִי מְלָאָכִים הַמְמוּנִים עַל השְׁמִים
וְעַל הָאָרֶץ. – לְאַרְיוֹן וּפְרִירֹן. וְכֵן בְּנוֹסָח R. וּבְנוֹסָח U: אַרְיוֹן וּמְרִיוֹן. וְקַשָּׁה
לְהַכְּרִיעַ עַל עִיקָּר מִשְׁמָעוֹתָם. הַשְּׁמָ אַרְיוֹן נִמְצָא בְּבָרָא' יְדָא' וּטָ, דְּנִיאָל ב', יְיָד. –
ק-ק-אָ לְקָרָא וְלְהַבְּיָנָן. כֹּךְ בְּנוֹסָח Z. – נִוְסָח U מִסְתִּיף בְּפָסָוק קִיא: אֶל הַמִּקְומָ אֲשֶׁר הוּכָן לְךָ
וְהִיִּת לִפְנֵי מְהִוִּיתָם וְעַד עֲוֹלָם וְרָאִית אֶת גַּעַד וְהִיִּת סּוֹפֵר עֲבָד לִי כִּי תַּהֲיָה כּוֹתֵב אֶת כָּל
מַעֲשֵׂי הָאָרֶץ וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ וּבָשָׁמִים וְהִיִּת לִי לְעַד הַדִּין הַגָּדוֹל לִדְוֹר. הַכָּל דָּבָר ה' אַלְיָ
קְרָבָר אִישׁ אַלְרָעָה. – בְּיַבְנָה הַמְּלָאָכִים הַמְּשִׁנִּים: אַחֲרֵן שָׁהָן לְזֹורֶן שְׁלִיחָות הָן שְׁלִיחָות... וְאַתָּה
בְּ שָׁהָן לְזֹרֶן שִׁירָות הָן שְׁלִיא אָשָׁה. שְׁנָאָמָר [עַשְּׂה מְלָאָכִי רֹוחָות] מְשֻׁרְטוּי אֲשֶׁר לְהַטִּ

לְךָ גַּדְעָתִי שְׁעֹור קְוֹמָתִי. מְלָאָךְ גַּדְעָבָה. – גַּינְצָרָבָג (שם) מְשֻׁוָּה לְכָאן אֶת דְּבָרָיו
שְׁלִ רבָן יְהִוָּן בָּן זָכָאִי קְוֹדָם מוֹתוֹ (ברכות כ'יה, ב', אַדְרִין כ'יה ע"ט): אַיְלוֹ לְפָנִי
מֶלֶךְ בָּשָׁר וְדָם הָיוּ מְולִיכִין אֶתְכָי, שְׁהִוָּם כָּאן וּמַחְרֵב בְּכָרָה, שָׁאָם כּוֹעֵס עַל אַנְכָנוּ
כָּעֵס עַולְם וְאַם אַוְסְרָנִי אַינְיָ אִיסְוָרָוּ עַולְם וְאַם מִתְחִנִּי אַינְיָ מִתְהִוָּת עַולְם.

ר' יְהִוָּן בְּמִדְרָשׁ לְתַהֲלִים קִיד' ג). וְחָנוֹן בְּשָׁמִים גַּעַד הַשְּׁרָת (ע' לְעַל ט'
כ'). לְפִיכְךָ הִיא צְרוֹךְ לְגַנְגָנוּ, שְׁיוֹכָל לְיֹרֶד לְאָרֶץ (הַשּׁוֹהָה דְּבָרִי הַפִּיטָן, בְּפִוּסָת אַשְׁנָבִי
שְׁחָקִים). יְצַדְרֵל לְשִׁמְתָה תּוֹרָה: תְּקִיף מִסְטָרוֹן (–חָנוֹן) שָׁר – הַנְּהַפְּךָ לְאַשְׁמָד – מַלְמָד
מוֹסְרָ – לִילְדִי אוֹרָן נְמָסָרָ). עַל הַתְּמָנוֹת שְׁלִ חָנוֹן לְשָׁר הַפְּנִים (=מִסְטָרוֹן) ע' לְקָמָן
י' יְהִי ב' –

י' יְהִי שְׁעֹור קְוֹמָתִי. מְלָאָךְ גַּדְעָבָה. – גַּינְצָרָבָג (שם) מְשֻׁוָּה לְכָאן אֶת דְּבָרָיו
שְׁלִ רבָן יְהִוָּן בָּן זָכָאִי קְוֹדָם מוֹתוֹ (ברכות כ'יה, ב', אַדְרִין כ'יה ע"ט): אַיְלוֹ לְפָנִי
מֶלֶךְ בָּשָׁר וְדָם הָיוּ מְולִיכִין אֶתְכָי, שְׁהִוָּם כָּאן וּמַחְרֵב בְּכָרָה, שָׁאָם כּוֹעֵס עַל אַנְכָנוּ
כָּעֵס עַולְם וְאַם אַוְסְרָנִי אַינְיָ אִיסְוָרָוּ עַולְם וְאַם מִתְחִנִּי אַינְיָ מִתְהִוָּת עַולְם.

ורוחניים והאקטנים ותונדרות וכל-הנמצאים: איני כתבת את-הנהבה
לפונדקאי וער-הרקע נשבייע ולפעה עד-שאול מהתינה: ומוקם
במשפט ושותל בגדרולה מארך הפטותה הבוכה: וארא את-צטמל
השבויים המהקרים לדין בלידיה: נאכלתב את-כל-הנשפטים אל-
גידי השופט וכל-משפטים וכל-מעשייהם: נארא את-כל-האנשים
מדור הקאות הריאנסים עס-אדים וטה נאנים נאקה על-אלתרית
רשפטים אוילוי מחלשת וחלשת אבותי הריאנסים: נאחشب בלבו
נאמר אשורי קאייש אשר לא נולד או אשר נולד ולא חטא לפני
ויב כי לא יבא לאקום החוא ולא ישא את-על-המקום כהוא:
וארא את נושאי הפטחות ואת-ושאמי שאול העומדים בקבחים
גדולים ועניהם קנותם קבועים ועניהם אש ועניהם גליות אדר
חוותיהם: נאמר לךנים מי יונן ולא ארזקם עוד ולא אשמע את-
משיכם ואיש לא ביא את-בני עמי אליכם כפה מעטים כי
ဖאיכם בתים האלה ובתייראץ יקבלו צמל פקיד: אני עלייתו
למורה לנדרון אשר שם הוקנה מנחת לאדיקים והוא קתים
לרכיש השלישי ולצד העולם כמה הוא גנו: ושומרים קעמדו
אל-יר-השערים הנורולים מארם מפניהם מלacky לסת שרים
בלירנוף שידי גצח שמחים לבוא האדיקים: ביום כביה
האפרעה יוציאו לארים עס-האבות והכיאו תבה למן ישותו
בקרא איש לאונקי לאבל אותו לחם להארים וכם קאים בשמה
ומבוואיהם ומזאיהם אשר קם ילטו באהה בשלשלת ישלו
ובשלשלת גדרו פרובקם גדרו ובאהת ישלו עני דרין ואברו
כל-אשר קארץ: איני כתבת את-אווארות בשלאן ומתרומות כקרה
ולך קאויר ואת-עיפוים קרכתי אריה כלך נושא מפתחותיהם
ימלאו בהם את-הענינים ואינם מרייקם את-אוצרותם: אני כתבת
את-משכבי קרות ואחרך נארך נושא מפתחותיהם שלאו את-
המשקלות ואת-המדרונות ובראשונה ישמו במתקלות ואחריכן
במדות ובכשרונות יוציאו במדה על-הארץ פרובגנישימה בבדה ימיוטו

הרות. אולי עקרון: משכן הרוח. – שאל תחתית. אולי אף לדעתו של בעל הספר
ו' מדורות יש לשאול (השווה, למשל, סדר רבת דבראשית סי' כ"ח ואילך). אעים של א
דבר בספר על מנינם ותיאורם. – כל הריאנסים, מלן אדם וחוה ואילך, נפרעים מהם
לעו ביגנום بعد חטאיהם. – שיריו נצח. ע' לעיל י"א ע"ב. – לא במתן כי אם
באמת. השווה דבריו של אנטיגנוס איש סוכו (אבות א' ג') אל תהי כבודים המשמשים
– כב' לכן, אבל מדובר על עניין זה בפרטות בחנוך א' ע"ד. – דרך. כך זה. – משכבר

לפני מלך אום וקשה מארך כי רצון מלך מות ורצון מלך חיים
ומהרגם לעמד לפני מלך המלכים ואבאות הארץ ונשימים מי
יעמד בקראת אינטסוף קהייא: ועתה כי אני יודע בעל אשר מפי
ו' ואשר עני ראו למלאש ועד-סוט ולמן כסוף ועד התשובה: בעל
יב' אני יודע ובבעל כתבת בקרים כשים וקאוים ומלוים וכל-
האבות ומפלדים מדותי ואת-תבוכבים הם רב לאין מסקר
יג' רשות: מי קאייש קרויה את-תקופתיהם ומஸוביםם הכל
הפלכים לא נרעו את-מקפרם ואני את-כל-شمוניהם כתבת:
יד' את-תקופת הכרם מדותי ואת-קרעינו ספרתי ובאו בכל החרשים
טו' וגאותו ואת-شمוניהם אני כתבת: את-תקופת הכרם מדותי ואת-
התקומות בכל-הנים ומתקומות שהוא מפתעת בכל-וים
טו' ובכל-שעה: ארבע שטים שטתי את-הנחים וטמי את-המרקשים ומ-
ובתקופות שטתי את-הנחים [ובשנים] שטתי את-הרעשות ואמה
יב' כתמים ספרתי את-הנחים ומתקומות מדותי את-הרעשות ואמה
וארחים: אני כל אשר יאכל על-הארץ קרכתי נאכלתב וכל-ברע
יב' אשר תוציאו הארץ אשר ינרע ואשר לא ינרע וכל-צמה וכל-אשב
יח' וכפרח ורימיעיהם ושמוניהם: ומתקנות השנים וחוותיהם
יט' ובנפיהם ומפט נשלם מטר ונטפרק טר בעל אני קרכתי: נאכלתב
כ' את-דרך קרגם וכרכך: ונראיין את-מפתחותיהם ואת-ושאמיים
וambilאים ומזאיםם אשר קם ילטו באהה בשלשלת ישלו
כ' ובשלשלת גדרו פרובקם גדרו ובאהת ישלו עני דרין ואברו
כ' כל-אשר קארץ: איני כתבת את-אווארות בשלאן ומתרומות כקרה
וכ' קאויר ואת-עיפוים קרכתי אריה כלך נושא מפתחותיהם
ככ' ימלאו בהם את-הענינים ואינם מרייקם את-אוצרותם: אני כתבת
את-משכבי קרות ואחרך נארך נושא מפתחותיהם שלאו את-
המשקלות ואת-המדרונות ובראשונה ישמו במתקלות ואחריכן
ככ' במדות ובכשרונות יוציאו במדה על-הארץ פרובגנישימה בבדה ימיוטו

ככ' את-הארץ: איני מلت את-כל-הארץ וברים ונגבעות ונשלות
ואני יכול לPsiyo בדברים ולשחו במנין אעפ"כ היהי בוכת. וככשו שמוליכין אותה
לפניהם הקביה שהוא תי וקיים לעולם ולעולם עולמיים ואני יכול לPsiyo בדברים
ולא לשחו בממון... ולא אבכה. – נסיגותיו שהוא מתמעט. אין זכר לכך קודם
כב' לכך, אבל מדובר על עניין זה בפרטות בחנוך א' ע"ד. – דרך. כך זה. – משכבר

לט משלפת-אך ליתום ואלמָנָה וולל-ינדרקה נטור: אשרי השב מדרכו כוּמוֹ בועלם בקהל כהה ותכל' בדרכו כינשרה במוליכה אל-לענִי מ-מי איזטוף: אשרי היושע ער אמרת כי שבשיטים יקוצר: אשרי האיש אמרת בקרבו ודובר אמרת לרעהו: אשרי האיש רוחמים בפיו ונגינה כב בלבו: אשרי המטה למל-משחה ע' אשר גברא וזהא משבחו: כי מעשיו ע' אמרת אקל מעשין ארים מכם טובים ומכם רעים ולפי מעשיהם מד גדרעו האמנים: בני קל-משחה וכלה-מקה וכלה-מפלקל אני מלתי נאלהב כאשר צוינו ע' ובל-אללה מאתי טנויים: ובשנה נברה משנה ען נקדד אדים לאחר נטה ראה ולאחר קומת-לב רכה ולאחר בנית נטעה והאחר בחרשת המשחה והאחר בשתיות שפטים והאחר בטהר והאחר בלה ובהחר בזPsi והאחר בגער והאחר בטירפות והאחר במראה-הנוף והאחר ברכ-גרש ישבע כלל: מוטח-נאין יטרון לאיש מירא-ען הוא ויהל מלל בדור ההור: ע' גנדי מט קרא את-האדים ברמות פני קפונו ונזור קרא אינאי עני אדם גנאי פני פלד ופני ע' ימאם בכו לפני אדים הוא לפני ע' זביו: כמפעים לקל-אדים כל' דשה בעם נרויל ירדפהו מאת ע': נא-גב היוק בפנוי אדים נא-אה תרדפהו לתרע לקל-איש לנשפט יעוז ואת-הנתקא אשר לא נטה את-לבו להרע לקל-איש לנשפט יעוז ואת-הנתקא גרים ולמבקש ונעשה ארקה כי ביום הידין הגרול וכלה-משחה אונוש ותחרש בכתיב: אשריו ולו תהי מרת-אך ומאיין ארך ומפלקל ארך כי ביום הידין הגרול קל-מזהה וכלה-מאזנים וכלה-מפלקל קמו במאזנים לאמר פקונה יהו תלויים וטעמים בקניה וכלה-איש נבר או תחרה ובקלה אוחמלו: ואשר ומכה ושותה מנטה לפני ע' ימנור ע' בקשות משחה ושותה לו משפט אדק: ואשר ירבה גרות לפני ע' ותרכה-ללו ע' שמירתו במלכות שלמעלה: וכי דרש ע' למס או נר או איל או שור או קרבענות אמרים לא אלה כי

את הרוב על מנת לקבל פרס. – ה' בידיו ברא את-האדם. השוה אותו דר' עקיבא (בית המדרש ג' 59): שכל העולם נברא במאמנו של הקביה ואדם בכפה ורשי' לבריאות א' כי: שהכל נברא במאור והוא [אדם] נברא בידם. – סוף הכתוב ניב הוא לפי נוסח ו. – בקניה... בקניה. – לשון נופל על לשון של קנה וקניה מוכיר את הלשון שבישעה מג' כדי לא קנית לי בכפי קנה (اعיפ' שם קנה הוא מעنين אחר). – איל. בסלאבי брава (–חויר). ואין ספק שאל

אם-ילב טהור ידרש ובקל-אללה הוא מנפה את-לב האדים: אם-יביא אדים מנפה למלך בשר נרם והוא בלבו אירא-מנפה וחשב בלא' יקצת המלך אשר יראה את-מנחתו ומפרקתו לדין: אז אסר נפנוף איש לדרשו בלשון טקה ובלבו רעה הילא בין לבו זאת ובקרב נפשו (שפט שאון משפטו בצרך): כאשר ישלח ע' אור בדול ותיה משפט אדק ובלוי משא פנים לאבדוקים ולאיים אבדוקים אויש לא-דרשך אז: ועתה בני שמי מתחשה על-לבכם ושם עטם לדרבי אביכם כי מאי ע' אני דובר אליכם ולחתם את-תפקידים הילאה כתובים בידך אביכם וקראותם קדם ובכם פרש עלי-מששי וג' פקרים וביבים קי מוחלת הבריאה עדיסות הכרות ויהיו וגם אחד מכם לא-ירזיך כי מתחשי אסת-טפוקו בו לא מתחשי לעיו: כי אין מלבד ע' לא בשים ולא קארץ ולא בשאל ולא בכל-ימוד: ע' קשיה יסוד אל-איידועים ומתח את-הרקע בוגדים ואת-הארץ קשمير עלה-הרים ואת-הרים יספר על אי-עדודים וכלה-ברואי איזטפוך קרא לבדו: מי מנה שפר הארץ או חול הים או נתפי הנטר או טל הענינים או נשיכת הרוחות: מי קשר את-הארץ ואת-הרים בקשרים לא-ירטו ואת-הכוכבים חשב מנדראש ווינט את-הרקע: ובתוכם העמוד א-ת-ה-עמ-ש למן וילך קשב תעופות הטעמים מי קשمير מהה ווינט ושמונים בפא למן גיא קיומ קפונו ועוד מהה ווינט ושמונים בפא למן גיא קיומ גדויל: ווינט קסאות גדוילים לו ולמשן למן גיאים קהם בשובו לה נלה מפעל לכתא נירט: פערת פמו מים שבעה שפר נבא ועד נרחה טבת ומשקה עשר בטבת גיא ובן יילך העשש בכל-תקופות הטעמים: וכאשר יקרא אל-הארץ ושמחה הארץ והווא-אה את-הבראה וכאשר ירמק והתאבלה הארץ וקעאים וכל-קרין אין להם גדויל: כל העמדות הארץ ומדות-ה-שעה לבקלים העמידה חקמתו את-הנראים ואת-אי-הנראים: מנדראש נראים קרי אין להם גדויל: כל העמדות הארץ ומדות-ה-שעה לבקלים קני תני את-תפקידים לבניכם ולקל משפחתייםם ושארי בשרכם: (בראנס?) בחזרה מתחלף לו לאחד המעתקים. וכן למן כב' כיא ייד ויינ, כיב ליז. Morfill (בחווואת Charles) מוסר בשתקה בלשון cattle (עמ' 84) או sheep (עמ' 86). – מירח תמו

למען זבינוי וגוראו את-הוּן ולקחוּם והיו מובים להם מצל מאנל עז טוב אשר באירוע וקרוֹן קְבָּם וקרוֹן אליהם: כי איד-מְבִינִים וαιר חושכבים שלין ואיד-וראים את-הוּן הם לא יקבלום כי אס-טְסָרוֹ מכם וקבערים ויהיו להם: אשרי הַנְּשָׂא מְלָאָם ותקרב אליהם הוא יאנל בילם כדיין נְגָדוֹלָה: ונשגע אוי לְבָם קְנִי אֲקָל אָנוּ לֹא אֶשְׁבַּע אֶת שבוקה אתת לא בשימים ולא קארץ ולא בבריאה אתרת אשר קרא עז כי גן אמר אין כי לא שבועה ולא שקר כי אס-אחת ואס-איון אמת קארם ישבע בלשון הנה או לא לא לא: ואני ישבע لكم בן כי לא הינה לפנים ארם במשדי אמר אשר לא בקינותי לו מקום לנפש ומדה ומשלך אשר עתיר הוא להיות בהדר הינה למטען יונפה-הבו אדרם: ושתה כי אל תטע כי שם הינו מקדים קוקום לקל-ונפש אדרם: אני מחשי קל-אדרם בכתיב רשותי ואיש מז-הנוֹלְדִים באירוע לא יכול להפסיק ולא לנקטר את-מְשָׁחָה אני רוזה הפל קבפראה: ושתה כי בסבלנות וצנעה משארו מסקער ימיכם למטען תקחל עולם איזס-ופ לסתיד לבא: קל-תבירה وكل-פצע וכל-שחין וכל-בדר רע אשר יבואם מן גן ויסבלתם למטען גון: ואם תוקלו למול פירמאה אל-תגמלו לא לקרוב ולא לרחוק: כי גן הוא הנומל לך והוא ייקם لكم ביום כדיין הדרול ואל מהרו אמת נזקינים פה של גדי איש כי אס-דְּשָׂם של-גדי גון: איש מקם אשר יאבד את-הכו ואט-הספּו למען אחיי יקבל אוצר כל-עולם מה הוא: ליתום ולאלמגה ולהכל תשלחו את-זרעם קפי בחותיכם: עוזו לעזמן באורה ולא תבזבזם צרה באזורייכם ובשת עבוזתיכם:

יע במקור פמוֹ (памовоуса), ובנוסחאות ח'ר סיון (памована). – השווה מדרש עשרה הדברים (בית המדרש א' 72): אפיקלו באמת אין אדם רשאי לשבע, כי כ Shermanille לשונו לשבע נשבע היום ונשבע לאחר ונשעת שבועה שנורה בפיו וקללה בעניין. וכל המחלל שמו של הקביה ונשבע לשקר או אפיקלו באמת סוטו הקביה מגלה משוכrho (שקרו?) וירושעו לכל אדם, אויו לו בעולם הוה אויו לו לעולם הכא. וכחוב בעל קמואה דאביישונא (בפירושו לפויות אלויהם בהנחיילן, יוצר ליום כי של שבועות): ומדרש אגדה דריש בו, בא הכתוב להודיעך כמה חמורה השבעה שאפיקלו המודרך להשבע בבית דין באמת בשם ה' יתון זדקה על השבעה שהוברכ לעשות (וע' שמידל בבית תלמוד א' 245-247, גינזברג 3-672 MGWJ 1912). – ללשון „אני לא אשבע... לא בשמים ולא בארכן ולא בבריאה אחרת“ יש להשוות באינגלישן אגדת יעקב ה' ייב לא תשבעו לא בשמים ולא בארכן ולא בכל שבועה אחרת וכי הן שלכם הן ולא שלכם לא. – דבר ר.ע.

וכל-על עצב ולבד כאשר יבוזכם למען גן הפל משאו ומתרחו
ובן תמצאו אט-שְׁבָרְקָם בְּיּוֹם מְדִין: בְּפִקְרָר וּבְאַהֲרִים וּבְעַרְבִּים טוב
לְבָא לְבֵית גַּן לְהַלֵּל לְבָדָרָה בְּלֵל: כי קְלִנְשָׁקָה תְּהַלֵּלוֹ וְשַׁבְּחָה
קְלִבְּרָאָה גְּרָאָה וְאַיְרָאָה: אשרי הָאִישׁ אֲשֶׁר פָּמָח אַתְּפָיו לְהַלֵּל
וְהַלְּלִיּוֹ בְּכָל-לְבָבוֹ: אֲרוֹר קָאַישׁ אֲשֶׁר יְפָמָח אַתְּלָבָו לְתָרָף וְתָרָף
אַתְּ-הַשְׁעִי וְהַזְּאִיא דְּקָה עַל-דְּשָׁחוֹ: אשרי נְפֻמָּת אֶת פַּי לְקָרֵךְ
וְלְמַלְלָת אַתְּ-הַנוּ: אֲרוֹר קָאַישׁ אֲשֶׁר הַפּוֹמָח אַתְּפָיו לְקָלָל וְלְחַרְתָּפָה קְלִזְמָיו לְפִנֵּי
צְדִיכָה גַּן: אשרי כְּמַרְךָ אַתְּ-קְלִי-מְשִׁיחָי גַּן: אֲרוֹר כְּמַתְּרָפָה אַתְּ-קָלָל
צְוִיאָה בְּרִיּוֹת גַּן: אשרי הַחֹזֶב לְכָלָות מְשִׁיחָי גַּן: אֲרוֹר הַמְּאַפָּה לְאַכְלָל
אַח-צָט (עַמְלָ) אַתְּרִים: אשרי הַשּׂוֹמֵר יְסָרוֹת אַבְוֹתָיו הַקְּרָמוּתִים: אֲרוֹר
כְּמַשְׁחִית מְסֻדּוֹת אַבּוֹתָיו וְאַבּוֹתָיו: אשרי הַנּוֹעַץ שְׁלָוּמָ-אַתְּ-הַבָּהָה:
קְאַיְבָּה אֲרוֹר הַהּוֹרָם הַשְׁלָוִים בְּאַתְּ-הַבָּהָה: אשרי שְׁאַיְנוּ מְדַבֵּר שְׁלָוִים וְרַקְנָה
קְנָה בְּלָשׁוֹנוֹ וּבְלָבָבוֹ שְׁלָוִים לְפָלָל: אֲרוֹר נְמַדְבָּר בְּלָשׁוֹנוֹ שְׁלָוִים וּבְלָבָבוֹ
אַיְן שְׁלָוִים: קְלָאַלָּה בְּמִדְרוֹת וּבְקָפְרָוִים נְקָלוּ בְּיּוֹם מְדִין נְגָדוֹלָה:
וְשַׁתָּה קְנִי אֶל תְּאַמְּרוּ אַבְינוּ הַיּוֹא עַסְדָּיְנוּ וְהַיּוֹא בְּגַן צְלִינָו וְהַתְּפַלֵּל
בְּקָדָר חַטָּאַיְנוּ אַיְן שֵׁם עֹזֶר לְקָלָל אַדְם אֲשֶׁר חַטָּא: רָאוּ מְשִׁיחָי כָּל-
אַדְם קְלָמָם כְּמַתְּבָתִי אֲנִי לְפִנֵּי הַקְּשׁוֹתָם וְאַכְתָּבָת אֶת קְלָאַלָּה וְיַעֲשָׂה
בְּקָלְבָנִי הָאָדָם עַד-הַעֲלוֹתָם: וְאַיְשׁ לֹא יָכֹל לְכַשְׁחוֹת אַתְּ-קְבָּבִי
נְגָדוֹי: כי גַּן גְּרָאָה כְּבָל וּמְחַשְׁבּוֹת אַנְשָׁים רַעַם רַעַם כִּי הַכְּבָל כְּם אֲשֶׁר
וְשַׁבְּנוּ בְּחַדְרִי הַלְּבָב: וְשַׁתָּה קְנִי כְּאַיְנוּ לְקָלְדִּבְרִי אַבְיכָם אֲשֶׁר
אַיְן מְדַבָּר אַלְכָם פָּעַן תְּגַמְּמוֹ וְאַמְרָתָם מְרוֹעָל לֹא אָמָר לְגַן אַבְינוּ
קְשָׁתָה כְּדִיא אַתְּ-אַיְדָעָנוּ וְזֹאת: וְהִי תְּפָרִים אֲשֶׁר גַּתְתִּי לְכָם
גַּחְלָתָן מְנוֹתְקָתָם אַל-תְּפָקִידָתָם מְפִנֵּי קְלִ-הַתְּפָאָטִים וּבְאַרְתָּם אַוְתָּם
לְמַעַן יַעֲשָׂה מְשִׁיחָי גַּן הַגְּפָלָאִים מָאָרָד: קְנִי הַגָּה הַוְּלָךְ וְקָרְבָּבָי
בְּמַזְעָר וְקַשְׁתָּה כְּנַתְוֹהָ לִי גָּאהָ וְגָרְשָׁנָה אֲנִי לְלָכְתָּה וּמְפָלָאִים הַרְוָאִים
קְיָא

שְׁאָה מְסָר הַשָּׁם דְּבָר בְּשָׁם דִּיבָּר. וְאַיְן זה כָּאן עֲנִינָה. – לְבִתְהָה הַמִּקְדָּשׁ – הַשָּׂוֹה טְפִרִי
דְּבָרִים שְׁכִיטָה: אַיְן אַבּוֹת מְצִילִים אֶת הַבְּנִים... אַחֲם אֶת אַחֲים מְנוּן. תִּל אֶת
יְפָדָה אִישׁ [תְּהִלָּה] מִסְטָן וְמוֹדְרָשׁ תְּהִלָּים לְמוֹזָרָר מִי א': אַתְהָ כַּמָּה קָשָׁה אֶתְהָוָה
וְאַיְן יְכוֹל פְּדוֹתָה. וְכַן אָמָרוּ (סְנַהְדְּרִין קִיד' א'): בְּרָא מוֹכִי אַבָּא אֶלָּא מוֹכִי בְּרָא
דְּכִתְבָּה [דְּבָרִי לִיבָּן] וְאַיְן מִידִי מְצִילָן, אַיְן אַבְרָהָם מְצִיל אֶת יִשְׂמָעָל אַיְן יִצְחָק
עָשָׂו. וְכַן הַוָּא אָמָר (ישע' סִיגּ טִיז) כִּי אַתְהָ אַבָּנוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יָרַעַנוּ וְיִשְׂרָאֵל
יַכְרִינוּ. וְיַשְׁלַׁחְתָּוּ מְקִיבָּן יִיד שִׁרְמִיחָו מְגִין עַל יִשְׂרָאֵל. –

קי' לבלת את עומדים על-הארץ שומרים את-קקדחים: ומחר אני
קי' הולך למורי נפשיים לנחלת-עולם נצח: ולבן איזיקם בני כר
ממשו את-הטוב לפני יי':

יד ונין מתוישח את-חנוך אביו ויאמר: אסיטוב בעיניך חנוך
יב ושלינו לך למועד לפגז תברך את-קכינו ואת-קניך ואית-כל-
ולידי ביחס והתקבורי אגשיים בנחלך ואפרירון פلد קרצון יי':
יג ונין פנור לבנו ויאמר: שמע בני למן אשר משתי יי' בשלום
תקארתו לא בא אבל בקרבי ונעם הארץ אין נפשי זכרת ואידלי
ה טח גבור מדברי ארץ: אבל קרא תקרא אל-אצחיך ואל-קל-גנוי
כיתכם ואל-זקנוי קם ודרתני אל-כם וחלתי אל-כם כאשר הוועם
ו של: נember מחותש ויקרא אל-רעם וירון ועכון ותרפין וערד
ו אחיו ואל זקנוי קל-העם ניקרא אל-כם אל-פנוי פנור אביו: ווישתחו
א קלם לפניו ויראמ פנור וברכם וידבר אל-כם לאמר:

טו שפנוי בני במים הרים ברד יי' למן אדים איביכם על-הארץ
יב ובקר את-קל-בריותיו אשר קרא באלאפי נפשים נקורדים ואפריר
כ קלם קרא לאדם: ניקרא יי' לקל-המת הארץ ולקל-רמש הארץ
וילקל-עווף כמעוף ברום ויבא את-קלם לךני אדים איבינו למן קרא
ג שמות לקל-חולכי על-ארבע: ניקרא אדים (שמות) לקל-תהיים אשר
ד שלי: ויעמידו יי' פולד על-בלם ונגע לךני את-קלם
למשל ובכם נישם אלמים וקרשים למפשעת וילקל-עכודה כמו
ה-ו לקל-אים: יי' קרא את-הדים אידון לקל-גןנו: אין יי' דן קל-
גפש בהמה מבני הדדים אבל דן הוא נפש אדים מפני נפש בהמה
ו ביום נעדר: כי קבדל מקום לבני אדים וקל-ונשות אדים לנו
ב-ט במקפר בונשות בהמה ולא תאבך נפש אחת אשר קרא יי' ער-
ה-ט כהון נעדר: ובל-ונפש בהמה מלשין של-הדים אשר הרע לרעות
ט-ט אotta: כמעול נפש בהמה לנפשו הוא מעול: כי הדים מביא
מן-בנה מה בטחורה ועולה קרכן למן פעלה תרואה לנפשו:

יד-ו' משוני ה... פ' לעיל ט. כ. - רעים ורימן ועוכן. אין זכר לששתם לעיל
אי. יא. -

טו-ו' לנפש בהמה אין סכל ואין נפרען הימנה. אבל נפש אדם היא בעלת סכל
ונפרען הימנה بعد נפש בהמה. שלפי בעל הספר יש חשיבות לחייה. אויל מוסדים
כל הדברים הללו על אמונה הגלגול? מהבאת קרבנות שבפסוק י' נראה שהספר

כל אשר גמן לכם לא כל מאקרו בו בארכע רגילים וו הוא תרואה
העשה טוב רופא הוא לנפשו: המית קל-המה בלי לאקרו
את-גפשו הוא מפוח ועולה הוא עופה לבשרו: העשה רעתה לכל
בכמה בפרט גול הוא ועולה הוא עופה לנפשו: העשה דקה
לנפש אדים רעה לנפשו הוא עופה ואידר תרואה לבשרו ואית-
לו קליפה לעולם: הרוצם גוף אדים את-גפשו הוא ממית וatter
בשרו הוא רוצם ואיזילו תרואה לעולם: בהזה אדים לזרת הוא
בגפשו: וכל ואיזילו תרואה לעולם: ההזה אדים למושט לא
ימעת ענשו בדין כדול לעולם: העשה רעה או ידר ברא דקה
לקל-גוף לא מזחה-הלו אדקאה לעולם: וטה בני שקרו את-
לבוטים מקל-רשות אשר פנא יי': כאשר ובקש אדים לנפשו מאת יי'
בן נשלה לקל-גוף חייה: כי ביום כדול אני יודע הפל אוצרות רבים
הוקנו לאדים טובים לטובי ולרים רעים כל מסקר לדב:
אשורי מי שיבא לא-תמים טובים ברעים אין מנינה ואין תשובה:
שפאו בני הקטנים ש-הדרולים אדים קרי-על-הה דבר של-לבבו
לקביא מחות לפקני יי' וגדי לא-תשובה זאת ונסיר יי' את-פנוי
מעמל גדי ולא ומאה קרי צמל גדי: ואם-גדי פשניה ולבו
ויתאנן לא תחדר מסלת לבו ובהתאותנו תmir לא ותילו כל-
פרי: אשורי האיש אשר בסבלו נביא מחות לפקני יי' הוא יקבל
קליטה צל-התקאים: ואם לפני כזון ושב את-בראו איזילו תשובה
ואם-יבדר כזון כמעד ושה איזילו ברקה ואין תשובה אמר
החות: כי קל-מעשה אשר נעשה אדים למי ומנו ואחר ומנו כעם
הוא לפני בעראים ולפנוי יי' הוא חותא: אדים קרי-כח שלם
ולרעב ומן מלחותו הוא גמול יקבל: ואם-לבבו ויתאנן שיטים רעות
ונשלה לנפשו את אשר גמן אבד וקצת שברו אין לו: וענוי כי-
תשבע לבו או קל-בש בשרו ותתגאה הוא קל-סבל ענוי ואבד ולא
לא-לן יקבל ברכת הנמול: כי חוצבת יי' קל-אים גאה: וקל-ברך-גב
בקועל הוא מחד ובחדר מרוב כמות הוא נברת ותבריתה כתיה איך
לה תרואה לעולם:

כתב בזמנ הבית. - השווה תמיד ד' אי לא היו כופתין את הטלה (רשוי: בשעת שחיטה
ד' רגלים יהוד) אלא מעמידין אותו (כלה יד ורגל, כדרמן בגمرا, והשוה שבת ניד א').

וניהי כאשר כליה חנוך לדבר אל-אָנְשֵׁי ויוֹדֵר יי' חַשְׁךְ צָלָה
בָּאָרֶץ ותִּהְיָ אֲפָלָה ותִּכְסָם אֶת-הָאָקֶשֶׁים קָטוּמִים עַם-תָּנוּךְ : וַיִּמְבָרְכוּ
בַּמֶּלֶאכִים וַיִּקְחְוּ אֶת-חַנּוּךְ נִצְחָוָן אֶל-קְרֻבָּעַ קָשְׁלָיוֹן וְשָׁם קָבְלוּ
גַּזְמִידָהוּ לְפָנָיו לְעוֹלָם : וּמְעַל קָאָפָלָה מַעַל הָאָרֶץ וַיְהִיא אָרֶץ
הָאָנְשִׁים וְלֹא בָּרוּךְ יְהָדוֹ נִלְקַח חַנּוּךְ וּמְגַלְלָוָן אֶת-יְהָנוּ נוֹלְכָו אֶל-קְטִיבָם:
וְחַנּוּךְ נוֹלֵד בְּשֶׁה לְחַדְשָׁ טְמֵנוֹ וַיְהִי שְׁנַיִם שְׁלַשׁ מְאוֹת
שָׁנִים וְחַמֵּשׁ : וַיִּלְקַח אֶל-הַדְּשָׁמִים בְּחַדְשָׁ יִסְנֵן בְּאָחָר לְחַדְשָׁ וַיְהִי
כָּשָׁמִים שָׁשִׁים יוֹם : וַיִּכְתֵּב אֶת קָלְדָּא תֹּות לְקָלְדָּרִיאָה אֲשֶׁר
בְּגָרָא יי': וַיִּכְתֵּב שְׁלַשׁ מְאוֹת וָשָׁשָׁה סְפָרִים וָשָׁשָׁה סְפָרִים וַיִּמְסְרֵם בְּגָרָא

¹⁷ ב' – חוגג נחמהה למלאן השרטם בחרות שר הנקים (ע' לאייל ייב ב'). –

ח' – בתקופה נipto באחד לחדר, ובו בוגוס R. וגבון (קשות א', ב'). – של ש-תמו. גם CAN-памовоуса, ובוגוסה II (כן בעי): סיוון (պיבאנא). כמו לעיל ייג-חק ב': על השתלשלות הכהוניה הגדולה מבחןך ועד נח (כ' – כ"ז).

ויהי באשר בלה פנור לדר אל-קנוי ואל-שרי העם ווישמע
כל-האנשים נקרוביים וקרחוקים בקראא אין אל-דיןך ניתינצ'ו לאמר
גלה ונשכנו לפנור: ניטאנפוי קלפלט איש ונבאו אל-צאנפוקט
ארוניה אשר דינה שם פנור ובינו: נילאו וקני העם וכל-העם
וישטפו ווישקו לפנור ניאמרו אליו: ברוך תהנה פנור אבינו לנו
מלך העולים: וטה ברכה את-קניך ואת-קל-האנים וויבגדנו
לאניך ביום כי נקבעת לך נון לעולם: כי קד בתר נון מקהל-
האנים על-הארץ נימיריך סופר לביריתיו נראות ושיין נראות
ומכבר הטעאות אדים ועור לביי ביטח: ניזן פנור לאנשיו ויאמר
לכלם:

שפטו בקי שדר-אשר לא היה בלם ושר אשר לא נבראו בלם
לברואים ברא וזה את-כל-כבראה בבראה ואית-בראה כמה שטים
חלפו נישבו וידקם כי אחרי כל-אללה יצר את-האדם בצלמו
וברמותנו ונישל לו צינום לראות ואגנים לשמע ולב לחשוב ושלל
לקבין: ונירח בזאת-העולם למען האדם נברא את-כל-כבראות
למטען ומילך לשאים ומתקנות קשה שנים ומתקנים קבע גורמים
ומרכזחים נימים ויקבע שבח נמים ובhem קבע שעות ואת-
השעות מדר לתקלים למען ותשב הארץ אתר-העתים ומגה את-
הימים ואת-הנינים ואת-הימים ואת-השעות ואת-השנים ואת-
ההקלות ואת-התקאים ומגה את-תהיyo מתחלה ושר-הנوت ותשב אל-
חטאוי וכתוב את-מעשיו הרע וכטווב: כי אין דבר גזלם לפני
ז' ועל-כל-אדם לדעת את-מעשו ולא-יעבר איש מצוחו ובכתב
בורי ומייך לדור ודור: ובאשר יכלו כל-כבראות בבראות זאי-
בראות אשר ברא וזה לך לאיש אל-דין וזה גודל: או תאבודה
העתים וגס הימים לא-תהיינה עוד ולא גרחים והימים והשעות
ימפררו ולא ימנ עוד וטול אחר נוקם: וכל-הצדיקים אשר
ימלטו מדין וזה גודל ותקצבי אל-עולם גודל וקעולם בגודל
ונעה לצדיקים והנה לנצח: ולא-תהיינה עוד קם לא באב ולא
מפללה ולא ראה ולא תוחלת קשה ולא עמל ולא לילה ולא

ולקשנות הפל ברכזונך: ווישן מתושלח ונרא אליו יי' במרקאה הפלילה
ט- ויאמר אליו: שמע מתושלח אוי יי' אלמי טנוך אביך: ושמעת
לכל האנשים הדאלת זמתקת לפניהם וacakדך לפניו כל-האנשים
והיift נקבד כל ימי חייך: ווישן מתושלח משנתו ונברך את-
גראה אליו: ווימבר זקנינו קצם אל-מתושלח גיט יי' אלhim אטה
לב מתושלח לשמע בקהל האנשים וידבר אליכם: יי' אלהים יפן
ברכה לאנשים הדאלת לנדר עיני ימים: ווימבר סרפון ותרמי ווועס
זקנינו קצם וילכישו את-מתושלח בקדושים יקרים נישימו כתר מזhor
על-דאש: ווימבר זאנשימים ניביאו אילים וקדושים ומינ-העופות קלט
כידושים למץן יזכיר מתושלח בשם יי' ובשם האנשים: ווישל
מתושלח על-מנבה יי' ניארו פני כפמש באחרים עוללה וככל
האנשים דלכו בעקבותיו: ווישל מתושלח על-מנבה יי' וכל-האנשים
צמדי מפקיב לומבש: וויקחו זקנינו קצם את-הקאילים ואת-הקרבים
ויאקרו ארבע רגליים נועחות בראש המבנה ויאמרו אל-מתושלח:
ח-יך את-המאלה נזאת זבחת את-הנודעים הדאלת לפני יי': ווישל
מותושלח את-כפיו אל-תשלחים וויקרא אל יי' לאמר: אבא יי' מי
אי כי אעמד בראש מובך ובראש האנשים הדאלת: ועפה יי'
השקייה על-עבך וכל-האנשים הדאלת וקיי מנטים קלט ונטף
לשבך מן לפני כל-האנשים למץן ניבינו כי אפה העדרה בנן
לאשיך: וויהי כאשר התפלל מתושלח וויעדר המבנה ותתרומות
במאלה מצל באנטם ותקפוץ אל-יר-מתושלח לפני כל-העם:
ג-נד וויהרדו האנשים ונחללו את-הו: וויקtab מתושלח לפני יי' ולפניהם
כל-האנשים למן-הימים בהוא: וויה מתושלח וניבח את-כל-אשר
הויא מאת האנשים: ווישמחו האנשים וניגלו לפני יי' ולפניהם מתושלח
באים קבם: ואתיריכון קלבי העם איש לא-הלו:

המודרנים באכילה. — אָנוֹ יְהוּ בַּקְרָנוּ: שָׁעָם יְיָ, וּבְנֵפֶל IB: אָנוֹ לִי יְיָ. — סְרָסִן וְחַרְמִיס וְזַזְזָט. — כְּוֹנְחוֹתָם: דָּגְדָּג.

בגנוו : ויהי אל-ארץ שלשים יום ונזכר אפס : וילך אל-
הশמים שגית בחרש פמו כהו באום השר כהו אשר בו נולד
וכשהה היה : כמו לבל אדים תכונה דומה בתמי אלה בן נם
הברון וכלה ומאייה מדרתים קאלה : בשעה שבת הורה בה
נולד ובאה מת :
ונזכר מותשלח ואחו ובל-בני ברוך ונבר מטבח במקומות
ארונו אשר שם בלחן ברוך : ונבר אוילים וקרים ויקרא לבל-
שם נואכלו את-ברכו לאיו גו : וכאישים אשר באו אליהם אל-
השמה הביאו מנות לבני ברוך ונישו שמחה גאלו ונישו
שלשה ימים :
וביוםascalishi לחת-ערב ויאמר זמי שם אל-מותשלח
לאמר : צמד לפני גו ולפni קל-העם ולפni מטבח גו ונבר בתוכך
אנשייך : ונין מותשלח לאנשיו חבו בני אדים עד-אשר גו אל-מי
ברוך אבי יגמר לו הוא לנו מאנשייך : ויחנו רבנים עוד לילה
לשאן שם במקומות ארונו : ותשאר מותשלח על-יריד-המנובם ויתפלל
אל-גיא ויאמר : רבון קל-העלם אתה לךך אשר-ברוך בברוך אבי
במרנא לנו לאישך ולמרת את-לבותיהם ליראת אמר-בנור

בבל בסלאבי: *sequalem* (=חשוכה).- נאמר שמדובר במקומות אחדו בס' חנוך) ניתנן מניין הספרים שכותב חנוך ששים ושם בלבד. א-שר בו גולד, הקבביה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומהודש לחדש" (קיזושין בבלי י"ח א'), וגם משלקלקים מן העולם ביום שנולדו בו, כגון משה שנולד ומתה בשבועה אדרדר (טופסתא סוטה י"א ו'-ח').- מתכוננה דומה. כך מסר סוקולוב ברומיות: *sequalem* (במקום שהשתמש במקום ארונה. במקור: *اخון*=*axoyasahn*.Likewise מ"ה-מ"ז נאמר שמדובר ה הוא בטבור הארץ ושם נברא אדם ושם גיב קברו ושם קבר אדם את הבול ושמלכי-דרק הוא כהן ומלך במקום אחונן. מכל אלו הסימנים נראה שכונתו לירושלים. שהר ירושלים היה טבור הארץ (ע' אגדת אריסטאש פ"ג), והשוה תנחומו בובר וקריא 78: רץ' ישראל יושבת באמצעינו של עולם וירושלים באמצע ארץ ישראל ובית המקדש אמצע ירושלים) ואדם הראשון ניטל עפרו ממקום שבו היה המזבח (ע' ביר י"ד ח' נפטרושו של תיאודו) והוא גוטו היה הראשון שנבנהו (השוה פטיקתא רבתי קיט' ב': הלך דוד... ומצא שם את המזבח שבו הקריב אדם הראשון ובו הקריב נבר במקודש ברכות. והשוה תמי ליבון נח מזבח לה/, ברא', ח' כ') והבל נבר במקום בית המקדש ביר כיב' ח' ויהי בהיותם בשדה - אין שדה אלא בית המקדש) ומיליכ' זדק היה מלך ללם (ברא', י"ד י"ח)=ירושלים. מכל זה נראה שבסיפור העברי היה, 'במקום ארונה' (ע' י"ב כיד י"ח). והמתרגם היווני ריש וו' בחיית נראו לו וקרו אהזה ומסר באקווטיבוס נני אחו (בגנוו בסוטו) -

את־הרבנןויות ואות־מונחותיו ואת־כל־בעודתו אשר עבר לפניו והוא
ויהי כאשר קרכו ומפני מותשלה למות ונברא אליו יי' במראה כלולה
ויאמר אליו: שמע מושלך אבוי יי' אלני טנו אשרך: יה' פרע
אומר אני אליך כי כלו מיריעך וקרוב יום שבקך: קרא אל־
ניר בזילך בנה אשר נולד כשי אטרינט: והלבשתו את־בגדי
קדחת והאטמתו שליד מזבח: ואמרה אליו את קל־אפרע זיה
בימיו כי קרב ומן אבדן קל־אפרע וכלאדים וכלי־תמי על־הארץ:
יא ובימיו תרנה מהטבח ברולה מאי על־הארץ: כי אדים יקנא ברעשו
ואנשים אל־אנשים יתגאו ולשון במלון תלם ותפלא קל־הארץ
תמים נרים וכלהרע: גמס־עבו את־בנאים ווישפטו לאלקי כבל
ולרקייש השמות ולמבלך הארץ ולגלי כנים: והתנאה האוב ושם
במעשיו לצערו בדרול: וקל־הארץ פטיף את־משטרת ובל־צע
וכל־ארי ותליף את־זרעיו באפיקם לך נינים: וקל־השלונות ישפטו
בקארץ לאשרי: אן אזהה צל־תחים להרחק אל הארץ ואוצרות מרד
הشمנים הנרולים נרדו על־הארץ ומחטה קל־הארץ והינה עצרת
הראשון: ואבד קל־יבנן הארץ ומחטה קל־הארץ והינה עצרת
את־תבנה למונחים הנהו: אן אziel את־זילך בנה את־נעם בנו
הබור: ומערעו אקלום עולם אמר ווירעו והנה לעולם עד־ראבדן
כשי אשר יהיו האנשים חוטאים במו־בן לך: וייקץ מותשלה
משתו ניעצברו מלומו מאר: ויקרא לקל־זקן העם ויספר להם
את־בל אשר דבר יי' אליו ואת קל־מראה אשר הראה מאת יי':
מיונצברו האנשים אל־מראהו ויצקו: יי' הוא בשליט לעשות קרצנו:
כח־ונטה מותשלה בשעה כלל אשר דבר אליך יי': ויקרא מותשלה
אל־ניר בזילך אחרים בקטעו וילבישו את־בגדי הבגדה לפני
כל־העם ויעמידו שליד ראש המונח וילמדרו את־בל אשר יעשה
באנשים: ויאמר מותשלה אל־האנשים הנה ניר לפניכם וזה נשיא
ומלך מונחים הנה ומעלה: וואמרו האנשים אל־מותשלה והוא לנו
ברכה ויהי דבר יי' כאשר דבר אליך: ובאשר דבר מותשלה
אל־האנשים לפני המונח נבוכה רוחו ויברע על־ברכיו וינפלש את־
פניהם אלהשימים ויתפלל אל־י: ובתחפללו ומתזא רוחו אל־י:

עדור ב כב ל-כג ז קלו

לא נימכר גיר וככל-כך ניעשו כבר למתוישלח במקומות ארונותה: יפה
ויבחר מלקש בקהלות הגרדים הקרים גיר בבור רב והאנשימים
לכ' נישאו את-זנות מתוישחה: ובכלל הגיהו בקשר אשר עשו לו
לו, וכן מהו ואמרו: ברוך דינה מתוישלה לפנייך ולפניהם קלחם:
ול-הונכש רחצנו ללבת ולבתיהם אמר גיר אל-האנשימים: מקרו חיים
ויביאו אילים וקרים ותרים ווועים והרבני לפנייך ואמר פלבי
לו לבקבוקם: ווישמע האנשימים בקהל גיר מבנן ומברור ניביאו וניאסרים
לראש המבוקת: ניחח גיר את-המאנבלת ויונכח את-קל-אשר הוקא
וינקרב לפנייך: ווישמחו קל-האנשימים לפנייך וינהילו ביום הוהו
את-זנו אל-הארץ במשימים וארץ אל-היר: למונדיום הוהו דינה שלום
ומשטר בקהל-הארץ בימי גיר מאיתים ופעמים שענים: ואחריכן סרו
האנשימים מעליך ויתהלך לבגא איש ברוחו ואנשימים של-האנשימים
התוקמו ולשון של-לשון קאה למלחה: ואם-געס-שפחה את-היקה
לכם לקבות שעונים קבלו: כי בשתון כטול למלך בפעם השלישית
בראשונה בטרם והנה גנדען בשנית גנדען וכשלישית מהזען
טניו לנדען ועד-המבול המביך: ותקם מלחה ומלך גדור: ווישמע
גיר הפלhn וויתחצב מאר וואמר בלבו: אכן רואה אני כי קרב
קונן ונתקבר אשר דבריך אל-מתוישחה אבי לך אבוי:
כג ב ר ה י
ואשת גיר ושם צויגימה קויה שקריה ולא ילהה לעיר
מיימיך: ותהי צויגימה לשחת וקתה ותבר בקתה וגיר מבנן לא
שכב אתה ולא גע באה למונדיום אשר העמידו לפניה לשות לפני
העם: והיה באשר ברעה צויגימה על-הריונה ופאים ותבוש
ותסתה כל-הימים עד-אשר פלד ואיש לא-ירע: וכאשר קלאי
מאיתים ושמועים ושנים זמים ווועם בלהה החל לקרב נינפל גיר
את-הathan וויראה אל-יו לבתו לדבר אתה: ותבא צויגימה אל-
גיר אישיה והנה יש-לה נהריו בבטה וקרוב ליום מועד לרפהה:
ונרא אומה גיר ניבוש מאר וואמר אליך מה-זאת עשית אשתי
וותעטני קל' תרבה לפני האנשימים הכללה: ועתה לכוי מעמוני
וילכת אל-אשר הרית תרפת במנך קיד-אטמא את-ידך בך וחתאתי

גַּדְלָה וּמִתְּחַנֵּן אֲשֶׁר לֹא
בְּמִקְוֹם אֲרוֹנוֹת. ע' לעיל כ' א'. – עַוְרְבִּית. והוא גַּלְקָה בְּרוּסִית
=Corvus monedula= (ברומית). השווה פרקי דרייא כ'יא: והוא אדם ועוזרו יושבים וובוכים
ומחאכבים עליון ולא היו יודעים מה לשוטות להבל שלא היו נוהגים בקבורה. בא עַוְרְבָּה
אחד שמת לו אחד מhabirion, לקח אותו וחפר בארץ וטמנהו לעינייהם. אמר אדם צעיר
תְּהִוֵּה וְבָכַל־הָאָרֶץ מִפְנֵי רַעַת הָאָדָם: וְצַפְתָּה ע"ז מִיחַד־מִקְרָא וּמִהָּרָה
לְדָבָר וְקָרָא אַלְיוֹ בְּמִקְרָא הַקְּלִיחָה וַיֹּאמֶר אַלְיוֹ: נִיד אֶת־תְּקָרְשָׁת
לְהָרָבָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ לְאַ-אַקְבֵּל עוֹד וְהַגְּנִי תְּפֻצַּת לְהַבְּיאָה אָבָדוֹן גַּדְלָל
לְעַל־הָאָרֶץ וְאַכְדָּלְתִּיקּוּם אֲשֶׁר בָּאָרֶץ: וְאַל־תְּגַעַר אֶל־תְּצַאַב נִיר
לְעוֹד בְּעַט וְאַנְיַ שָׁולֵם אֶת־מִקְאֵל רָאשָׁ מְלָאֵקִי וְלַחַק אֶת־תְּגַנְּשָׁר
וְהַזְּבִּיחָה בְּגַנְּדָעָן בְּמִקְומָ אֲשֶׁר קָנָה בּוֹ לְקָנִים אָדָם שְׁבָעַ שָׁנִים
לְאֲשֶׁר קָנָה לוֹ רְקִיעַ פְּתִימָ פְּמִיר עַד־שְׁלָא חַטָּא: וְמַגְעָר לְהָא
יְאַכְדָּלְתִּיקּוּם בְּדָרוֹת קָנָה כִּי לְהָיוֹת בְּהָן כְּבָנִים לְעוֹלָם מְלָכָר
אַדְקָן יְאַדְתִּיו וְאַסְמִידָהוּ לְהָיוֹת רָאשָׁ כְּבָנִים כִּי לְקָנִים:
לְהַלְּטַ נַּיְקָע נִיר מִשְׁנְתוֹנוֹ וְנַבְּרָךְ אֶת־גַּן כְּגָרָה אַלְיוֹ וַיֹּאמֶר: קָרוֹד יְיַ אַלְפָנִי
אַבְּוֹמִי אֲשֶׁר דָּבָר אַלְיוֹ כִּירְכָּר בְּהָן גַּדְול בְּנֵמי בְּבָטָן צְוֹקִינִיהָ אַשְׁתִּי:
כִּי אַיִן לִי גַּעַר אָמֵר בְּמִשְׁפְּחָה כֹּאֲתָה לְהָיוֹת בְּהָן גַּדְול וְהָא בְּנִי
וְשְׁבָדָךְ וְאֲשָׁה אַלְהִים גַּדְול אֲשָׁה: כִּי מִנִּית אָתוֹן עַמְּצָקִיךְ כְּבָנִים
כַּגְדּוֹלִים עַמְּדָשָׁת וְאַגְּנוֹשׁ וְרוֹשׁ וְעַמְּלִיכָם וְפְרִשְׁיכָם וְמַהְלָלָל וְשְׁרוֹגָן
וְאַרְוֹפָן וְצְלִים וְמַקְנָדָה וְמַתְוָשָׁלָח וְעַמְּדִי נִיר עַבְדָךְ: וְמַלְכִיר־אַדְקָן זֶה
וְהָנִיהָ רָאשָׁ לְשָׁלָשָׁת אַלְיוֹ כְּבָנִים אֲשֶׁר קָנוּ לְקָנִים: וְגַם בְּדָרוֹ
הַאַפְּרָן וְהָנִיהָ מַלְכִיר־אַדְקָן אַתְּרָ רְאִשָּׁת לְשָׁנִים קָשָׁר בְּנִים: וְאַפְּרָן
כֵּן וְהָנִיהָ רָאשָׁ לְקָנִים בְּהָן גַּדְול וּבְעַלְלָן דָּבָר אַלְהִים וּבָחָ אֲשֶׁר יַשְׁבַּח
אָתוֹת גַּדְולִים וְנַקְדִּים מִבְּלָ אֲשֶׁר קָיוֹ: וְמַלְכִיר־אַדְקָן בְּהָא וְהָנִיהָ
בְּהָן וּמַלְךָ בְּמִקְומָ אַרְנוֹה לְאָמֵר בְּטֻבָּר הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁם גַּבְּרָא
אֲדָם וְשָׁם וְהָנִיהָ אַפְּרִירִיכָן קָבוֹר: וְעַל הַבָּהָן קָרָאשׁ הַהָוָא קְטוּבָבִי
הָוָא וְהָנִיהָ קָבּוֹר בְּמִקְומָ שְׁחוֹא טְבָור הָאָרֶץ: קְמוּכָן קָבּוֹר שָׁם אֲדָם
אֶת־הַקְּלָבָן בְּנֵו אֲשֶׁר בָּרְנוֹ קָנוּ כִּי הָנִיהָ קָשְׁלָךְ שָׁלָשָׁת שָׁנִים בְּלִי קָבּוֹרָה
עַד־אֲשֶׁר נָרָא עַזְתָּ כְּגָרָא לְרִבְיתָ אֲשֶׁר קָנָה קָבּוֹר אֶת־אַפְּרִירִיכָן:
בְּדַעַתִּי כִּי גַּדְולָה מִתְּנִהָה לְמַהְפְּכָה אֲשֶׁר תְּבֹא וּבְמַהְפְּכָה יִסּוֹף נְהָרָה
תְּהִוֵּה וְאַכְדָּלְתִּיקּוּם מִלְּכָדָה נִמְתָּבֵל: מִלְּכָדָה נִמְתָּבֵל אֲשֶׁר יַשְׂאֵר אַפְּרִירִיכָן וְהָנִיהָ גַּעַט

ויקרא יי אל-כם אל-לְּכָרְךָת בֵּין אֲשֶׁר וְאַרְמִנָּה קָאָרָע
רַב עַלְתָּהִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְעַשְׂוֹת תְּכָה שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֶרְכָּה
דְּרוֹבָה קְמִשִּׁים אַמָּה וְגַבְהָ שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֶרְכָּה
לְקָרְבָּה אַמָּה: וְשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת הָאַמָּות כֵּן בָּאַמְתּוּנָה קְמִשָּׁה שֶׁלֶשׁ
וְכֵן שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת הָכֵן בָּאַמְתּוּנָה תְּשֻׁעָה מֵאוֹת כֵּי אַמָּה אֶחָת
הָיָה בָּאַמְתּוּנָה קְמִשִּׁים: וְלֹפֶט נַפְקָר תְּזֵה הַחוּרִים מִפְוִיקִים
מִדָּתָה מִבְּתָה נִמְצָא שֶׁאָמַר אֱלֹהִים וְעוֹשִׁים קָלְמָדָה וְקָלְמָשָׁקָל
נְדִירִים: וַיַּפְתַּח גַּם אֶלְהִים אֶת-אַרְכּוֹת הַקְּשִׁימִים נִמְשָׁר אֶל-קָאָרָע
מִמְּמָה וּמִמְּשִׁים וּגְנוּעַ קָלְבָּשָׁר: וַיְהִי נִמְצָת קְשִׁיט מֵאוֹת
זָוֵל שֶׁלֶשׁ בְּנִים שֶׁם קָם יָפָת: וּמִמְּה שָׁגַנְהָ אֶחָרִי הַוְּלִידָה אֶת-
אַפְלָשָׁת בְּנֵיו בְּאֶל-הַתְּבָה בְּגַדְתָּה אֶרְדָּר לֹפֶט הַעֲבָרִים וְלֹפֶט הַמְּאָרִים
אַמְתּוּנָה בְּיּוֹם הַשְּׁמוֹנָה שֶׁלֶשׁ: וַיַּפְתַּח הַתְּבָה אַרְכָּעִים יוֹם וְקָלְגָּמִים
אֶל-שָׁר קָיו בְּתָבָה מִמְּה וּמִשְׁרִים: וַיַּבָּא אֶל-הַתְּבָה קָז-שָׁשׁ מֵאוֹת
שָׁגָנָה וּבְשִׁנְתָּה שְׁשׁ מֵאוֹת זָאת לְמִינְיוֹ בְּאָמַת-תְּבָה בְּגַדְתָּה
קָלְבִּי הַמְּאָרִים וְלֹפֶט הַעֲבָרִים יְקִין בְּיּוֹם הַשְּׁלִירִים וּמִמְּה: וַיְהִי אָמַר
בְּמַבּוֹל שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת וּמִמְּשִׁים שָׁגָנָה וּמִמְּתָא אַתְּנִי אֲשֶׁר טִי תְּשֻׁעָה מֵאוֹת
קְמִשִּׁים שָׁגָנָה:

עַתָּה נִעְד סֹף הַעוֹלָם בַּיּוֹ אֶפְנָן

לְבָנִים
כְּעֵד

א'

ז א

ז

כט

וְיַד

לט

ט

וְאֵין
זֶלֶת

ט'ז

2

ד ג נראת ששייערו של פסוק ב' היה צרייך להיות כך: שלש מאות האמות ההן באמותינו חמשה עשר אלף [וחמשים ההן באמותינו אלףים וחמש מאות] וכן השלשים ההן באמותינו [אלף וחמש מאות] כי אמה אחת הוליה באמותינו חמשים. — הפסוקים ג'-ד' הם העדרה ארכיאולוגית מאת אחד המתרגם או המעתיקם. — פ.מנוט. פ.פאמנווא. פרמות. — פארמוут.

פְּרִמּוֹת. .farmouta

ממשפחתתו ונאנשימים אַתְּרִים יְהֹוָה וּמֶלֶכְיִצְדָּק וְהֵה אָוּרָה הַבְּנִים
בְּאֶגְשִׁים מָולֵךְ וְעֹזֵב אֲתִינוּ: וְהֵי אָמֵרִי אֲשֶׁר הֵה כְּנֶגֶר אַרְקָעִים
יּוֹם בְּבִית יְיר וַיֹּאמֶר גַּן אַלְמִיקָּאל: רֹד אַלְקָאָרָע אַלְגָּרָר כְּפָהָן
וְלַקְחָת אַתְּמֶלֶכְיִצְדָּק נְגָרִי אֲשֶׁר אָתָּו וְשָׂמְתָּ אָתָּו כְּגָדְלָנְתָּמִים עַל-
לַמְּשֻׁבְתָּה: כִּי קְרוּבָה דְּשַׁת אֲשֶׁר אָנָּי מַמְפִיר אַתְּקָלְלָנְתָּמִים עַל-
הָאָרֶץ וְאָבֵד כָּל אֲשֶׁר קָאָרָע: וְמַהְרָ מִיקָּאל נְגָר בְּלָהָה וְיַרְדָּן
עַל-מַשְׁקָבָו וּנְרָא אַלְיוֹ מִיקָּאל וּנְרָבָר אַלְיוֹ: פֶּה אָמֶר גַּן שָׁלָח יְיר
אַלְיוֹ אַתְּהָנֶגֶר אֲשֶׁר מַסְּרָתִי בְּגַדְךָ: וְלֹא הַבְּרוּ נְיר אַתְּהָדָבָר אַלְיוֹ
וַיַּחֲצַב לְבָוּ וַיֹּאמֶר: בְּלָא וְקַרְוֵוּ הָאֶגְשִׁים אַתְּהָנֶגֶר וְלַקְרָהָו וְתַרְגָּהוּ
כִּי לְבָב הָאֶגְשִׁים הָאָלָה רַע לְפָנֵי גַּן: וַיֹּאָמֶר יְיר אֶל הַדָּבָר אֵין
הַנֶּגֶר אַלְיוֹ גַּמְדָּלָא אֲדֹע מֵאַתָּה: וַיַּעֲזַב הַדָּבָר אַלְיוֹ אַלְתִּירָא
נְיר רָאשׁ צְבָאות גַּן אַנְכֵי וְוִישְׁלָחֵי גַּן וְהַגְּנִי לְוַקְתָּם כְּיֻם אַתְּגָעַרְךָ
וְלַקְרָתִי אֶתָּו וְשַׁמְּטוּו כְּגָדְלָן וְהֵה שָׁם עַד-עוֹלָם: וְכָאֲשֶׁר יְהָנָה
הַדָּרָה הַשְׁנִים שָׁלָר וְאַלְפָה וְשַׁבְעִים שָׁנָה תַּעֲבָנָה וְלֹד בְּדוֹר הַהָא
אָדָם צָדִיק אֲשֶׁר גַּן יֹאמֶר אַלְיוֹ לְخָלוֹת עַל-הָרָה כְּהָוָא אֲשֶׁר שָׁם
עַמְּדָה מִבְּתָה נִמְאָה וְהַזְּרִיאָה וְתַהְהָרָה בְּנָנוּ וְמָלֵךְ רַאשְׁׂוֹ בְּשִׁיר שָׁלָם כְּמֶלֶכְיִצְדָּק
יְאַבְדָּרוּ וְהַזְּרִיאָה וְתַהְהָרָה בְּנָנוּ כְּמָלְכָה וְתַהְהָרָה בְּנָנוּ
זֶה רְאִישָׁוֹת הַבְּנִים וְשָׁלְמוֹ שְׁדֵךְ-הַשְׁתָּחָת כְּהָוָא שְׁלָשָׁת אַלְפִים וְאַרְבָּע
מְאוֹת וְשָׁתְנִים וְשָׁלְשִׁים שָׁנָה מְתְחָלָה וּמְבָרָאת אָדָם וּמֶלֶכְיִצְדָּק
כְּהָוָא וְהַיּוֹ שָׁנִים שָׁלָר בְּנִים בְּמִנּוֹ שְׁדֵךְ-הַשְׁתָּחָת כְּגָדָל הוּא תַּמְבָּהָג
אֲשֶׁר גַּהְגָּה אַתְּקָלְלָנְתָּמִים וְאַיְתָנְתָּמִים: וַיַּפְלֵר יְיר אַתְּ-תְּלָמוֹ
קְרָאָשָׁׂו וְיַאֲמָן וְיַשְּׁבֵּךְ לְמִיקָּאל וְיַאֲמֶרְךָ: קְרוּךְ גַּן אֲשֶׁר שְׁלָמָךְ הַיּוֹם אַלְיוֹ
וְעַתָּה קְרָךְ אֶת יְיר שְׁבָךְ כִּי קְרוּבָה יְאִיאָתִי מְרַחְעָוָלִים כְּהָה וְלַקְחָת
אַתְּהָנֶגֶר וְשָׁתִיתָ לֹא בְּאֲשֶׁר דָבָר אַלְיוֹ גַּן: וַיַּקְחֵחַ מִיקָּאל אַתְּ-הָנֶגֶר
בְּלָהָה כְּהָוָא אֲשֶׁר בְּרַדְבָּו וְיַשְּׁאַהֲוּ שְׁלָכְגָּנוּ וְיַשְּׁוֹמְרוּ כְּגָדְלָנוּ:
וְיַשְּׁבֵּם יְיר מַמְּקָרְתָּה וְלֹא בְּאַלְחָאָהָל וְלֹא מַצָּא אַתְּ-הָנֶגֶר וְהֵה לוּ שָׁבָב
גָּדוֹל מְאֹר מִתְּהָמָה כִּי לְאַדְבָּה לוּ בְּן אָמֵר וּלְתָהָ: וַיַּתְּהַתֵּן יְיר וְלֹא
הֵה אָמְרֵי בְּנָן הָאֶגְשִׁים: וּמְלַמְּדָקָאת כְּהָיָה קָם מָרְדָּק בְּדוֹלְכָאָרָע:

²¹⁵ ייגנץברג, 142, V. — פסק ס', איננו בשאר בז'.